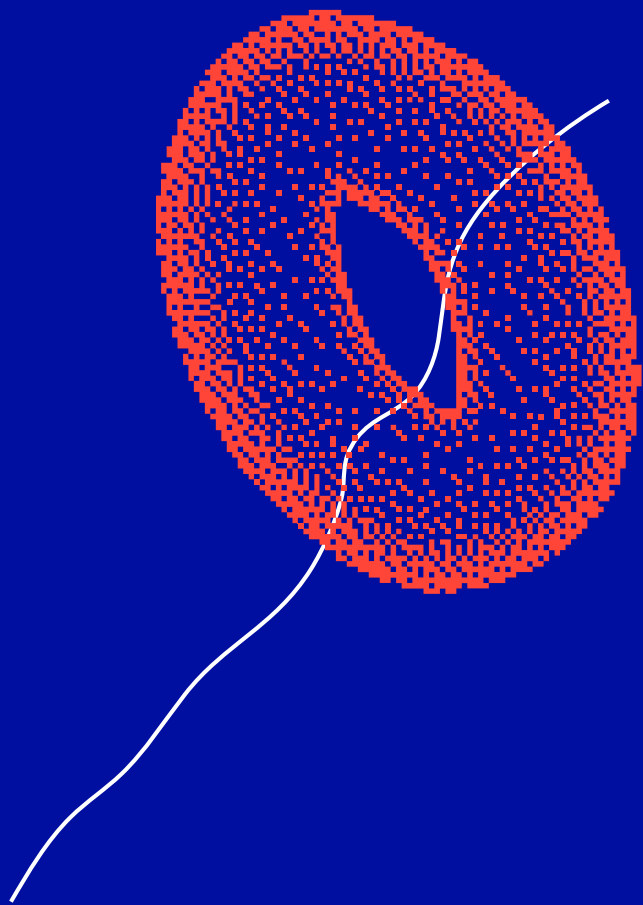

ИСПРОБУВАЊЕ ФЕМИНИСТИЧКИ ИДНИНИ 2.0

Платформа за изведувачки уметности

ПРЕОБРАЗБИ
ИМА МНОГУ
Преобразби
ИМА МНОГУ

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

7.038.531(497.711)

ПРЕОБРАЗБИ има многу : архива на искуства и промислувања за создавањето на перформансот „Мачката Елеонора“ / [коавторки и коуреднички Моника Ангелевска ... [и др.] ; превод на англиски јазик Анастасија Петровска]. - Скопје : Здружение за промоција на женската активност ТИИИИТ! ИНК, 2024. - 146 стр. : фотографии ; 22 см

Насл. стр. на припечатениот текст: There are transformations aplenty : an archive of experiences and deliberations on the creation of the performance of "Eleonore the Cat" / Text publication coauthors and coeditors : Monika Angelevska ... [и др.]. - Обата текста меѓусебно печатени во спротивни насоки. - Текст на мак. и англ. јазик. - Други автори: Грација Атанасовска, Јасмина Василева, Вероника Камчевска, Катерина Шекутковска = Gracija Atanasovska, Jasmina Vasileva, Veronika Kamchevska, Katerina Shekutkovska

ISBN 978-608-67167-0-7

1. Ангелевска, Моника [автор] [уредник] 2. Атанасовска, Грација [автор] [уредник] 3. Василева, Јасмина [автор] [уредник] 4. Камчевска, Вероника [автор] [уредник] 5. Шекутковска, Катерина [автор] [уредник] а) „Мачката Елеонора“ (перформанс) -- Процес на создавање -- Скопје

COBISS.MK-ID 62836229

СОДРЖИНА:

Содржина:

1	Во просторот на преобразбите	5
2	За перформансот	8
3	За колективот	11
4	Дневник од една проба	12
5	Самоинтервју	26
6	Манифест за/на промената/ Elevate Your Vibrations	50
7	Што виде публиката	53
8	Рефлексии на поддржувачките во креативниот процес	61
9	Искуства на соработничките/ците	64
10	За платформата	66

Во нашиот перформанс има многу текст – монтажа на извадоци од монодрамата што ја направија Кате и Грација, референции од теориски текстови, наши авторски текстови, просторни инсталации на Моника, видеа и видеоинсталации на Вероника, сцени што актерски ги изведува Јасмина...

Има малку светло и нема музика.
Нема привлечни женски тела.
Нема пцости, нема лесен хумор.

Бара да се следи внимателно,
не е секогаш пријатен за гледање.
Нема илузија.

Може дури и да ви изгледа недоработено,
несоодветно, неприродно, неуредно...

Тоа е намерно.

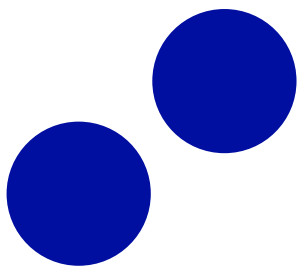
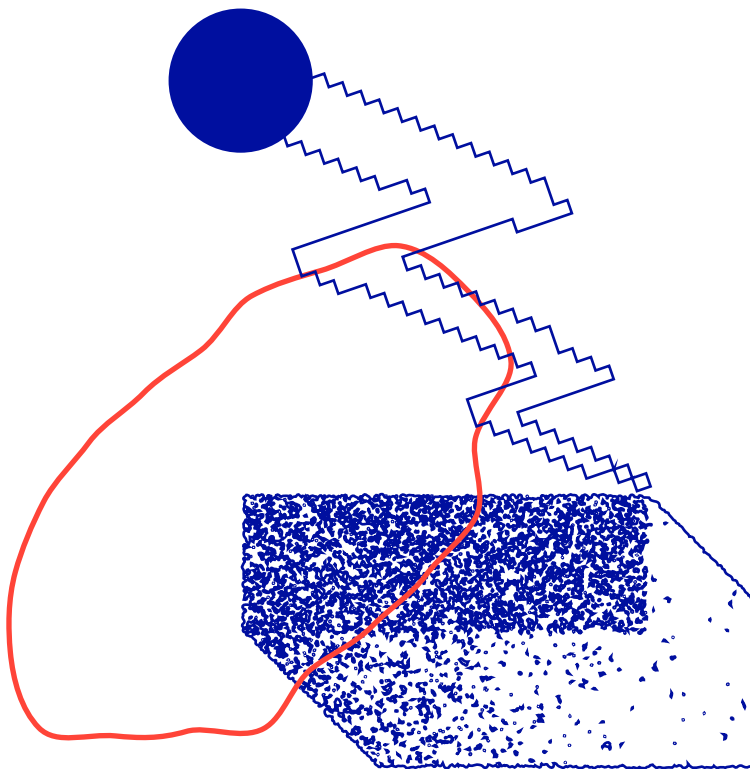
Таков е, зашто таков е и клучниот мотив со кој се
занимава овој перформанс – преобразбата.
Преобразбите се неуредни.

(Пауза. Девојките гледаат во публиката.)

Нашата практика е транспарентна, играме со тоа што
СМЕ, ние ништо не криеме на сцената, играме со окол-
ностите што ги имаме, поточно тоа што немаме,
не отелотворуваме други личности и прикажуваме
некаква работа.

(Пауза. Девојките гледаат во публиката.)

НИЕ СМЕ МАЧКИ.

ВО
ПРОСТОРОТ НА
Во просторот
ПРЕОБРАЗБИТЕ
на преобразбите

Што нè тера да правиме пишан запис за движењата и за говорот на неколку тела на сцената? Како можеме да зборуваме за нешто што е навидум толку далеку од текстот како што е перформансот, кој, и покрај мноштвото (потенцијални) изведби, секојпат се одигрува малку поразлично од претходно?

Ова се дел од прашањата што се појавија на работилницата за феминистичка драматургија со Ана Дубљевиќ на почетокот на декември 2023 година, работилница што имаше цел да ни помогне да ги развиеме формата и содржината на оваа публикација што сега ја држите в раце или ја читате на екранот. Во публикацијата сакавме, како што вели и поднасловот, да собереме архива на искуства и промислувања за процесот на создавање на перформансот „Мачката Елеонора“ во рамките на Платформата за изведувачки уметности „Испробување феминистички иднини 2.0“, кој имаше премиера во Скопје на 27 ноември 2023 година.

Низ разговори и книжевни вежби, сфативме дека конвенционален, праволиниски пристап кон начините на кои се развивал перформансот изминатите месеци не одговара на природата на нашиот креативен процес. Сакавме нашите искуства и рефлексии да ги изразиме низ различни книжевни и визуелни форми и со тоа да се повикаме на концептот на „преобразба“ – воедно како тема што беше централна за перформансот, но и како личен процес низ кој минувавме сите ние што учествувавме во неговото развивање.

Па, така, тука ќе пронајдете фотографии и дневнички записи од нашите проби, интервју што си го направивме една на друга, илустрација поврзана со изворниот текст од кој настана перформансот, како и текст што беше дел од перформансот.

Што е тоа што не тера да правиме пишан запис за движењата и говорот на неколку тела на сцена?

Исто така, ќе читате рефлексии за процесот на создавање од нашите поддржувачки и соработнички/ци, но и кратки текстови од културни работнички/ци кои имаа можност да го проследат перформансот во МКЦ клубот и кои беа доволно љубезни и внимателни да напишат по некој збор за него.

Во секој случај, не би сакале да ви сугерираме што ќе читате – и како да читате – тоа сепак е една ваша прекрасна читателска привилегија.

ПОВЕЌЕ БИ САКАЛЕ И ВИЕ ДА УЧЕСТВУВАТЕ ВО ДЕЛОТО ПРЕД ВАС, ДА ГО ДОЖИВЕЕТЕ ТРАЕЊЕТО, ОДВИВАЊЕТО НА ПРОЦЕСОТ НА СОЗДАВАЊЕ – И НА ПЕРФОРМАНСОТ И НА ОВАА ПУБЛИКАЦИЈА – ОВДЕ И СЕГА.

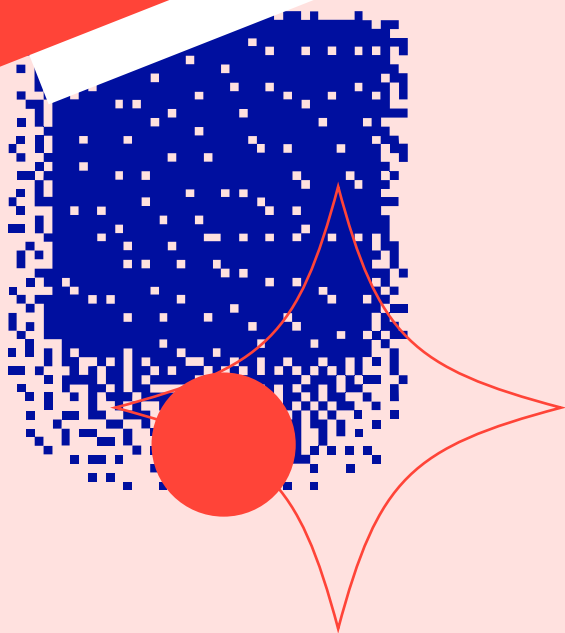
Ние само би предложили да ѝ се препуштите на фантазијата, на сопствените желби и стравови, лични и колективни утопии и сето она што ве допира и ве плаши, да го отворите јас и со сето она што го имате да дозволите „нашиот“, „друг“ свет да навлезе во „вашиот“, „познат“ свет и да не претпоставувате или да се обидувате да контролирате што ќе се случи понатаму.

Оттаму, ве повикуваме да го искусите настанот на уметноста, кој, веруваме, ќе ве обземе до таа мера што на крајот на оваа публикација одново ќе се сретнеме сменети, преобразени, онака како што процесот на создавање на „Мачката Елеонора“ не преобрази – секоја на свој начин – и нас.

Забелешка: Овој вовед е инспириран од делата по теорија на книжевност на Дејвид Етриџ (David Attridge)

скенирај за да сирнеш

ЗА
За
ПЕРФОРМАНСОТ

МАЧКАТА ЕЛЕОНОРА

по монодрамата на Карен Јес со текстови на
Елфриде Јелинек, Пол Б. Пресијато и Силвија Федеричи
и авторски текстови на членките на колективот

„Вилдбрух, времето минува, ти зборуваш, а мене ми е здодевно. Јас не сум некоја богаташка, јас сум мачка, јасно?“, вака му се обраќа 40-годишната агентка за недвижности Елеонора Гарацо на својот психијатар Гералд Вилдбрух на една од нивните сесии. Како може да се замисли индивидуална и колективна трансформација, поаѓајќи од невозможноста за дијалог и од поразителната недоволност на јазикот и зборот?

Монодрамата „Мачката Елеонора“ на германската авторка Карен Јес нуди мноштво инспиративни, смели, но и предизвикувачки решенија и одговори за патот кон трансформацијата и предизвиците поврзани со чинот на отфрлање на светот во име на радикалната самоопределба. Токму овие аспекти стојат во фокусот на перформансот „Мачката Елеонора“, изработен во рамките на Платформата „Испробување феминистички иднини 2.0“ на „Тиийит! Инк.“. Навидум линеарниот процес на трансформацијата од човек во мачка, како и на наративниот развој на перформансот е воден од принципот на сплотени контрадикции. Колективот ги разработува овие процеси не само преку амбивалентниот лик на жената мачка Елеонора Гарацо туку и преведувајќи ги во контекст на професионалниот, сексуалниот и родовиот идентитет преку комбинирање на текстуалната основа со свои авторски трудови и трудови од други автори/авторки.

Коавторки и изведувачки:

Моника Ангелевска, Грација Атанасовска, Јасмина
Василева, Вероника Камчевска, Катерина Шекутковска

Поддршка во креативниот процес:

Јасна Жмак, Викторија Илиоска, Кристина Леловац,
Биљана Тануровска-Ќулавковски, Ана Дубљевиќ

Превод од германски јазик: Катерина Шекутковска

Права за изведба: S. Fischer Verlag

Извршен продуцент: Петар Антевски

Звук: Горан Москов

Поддршка во дизајн на светло: Александар Јовановски

Оператерка на видеопроекции: Леа Димитрова

Поддршка во изработка на сценски елементи:

Џејда Ибрахим

Продукција: „Тиииит! Инк.“ – Скопје, 2023

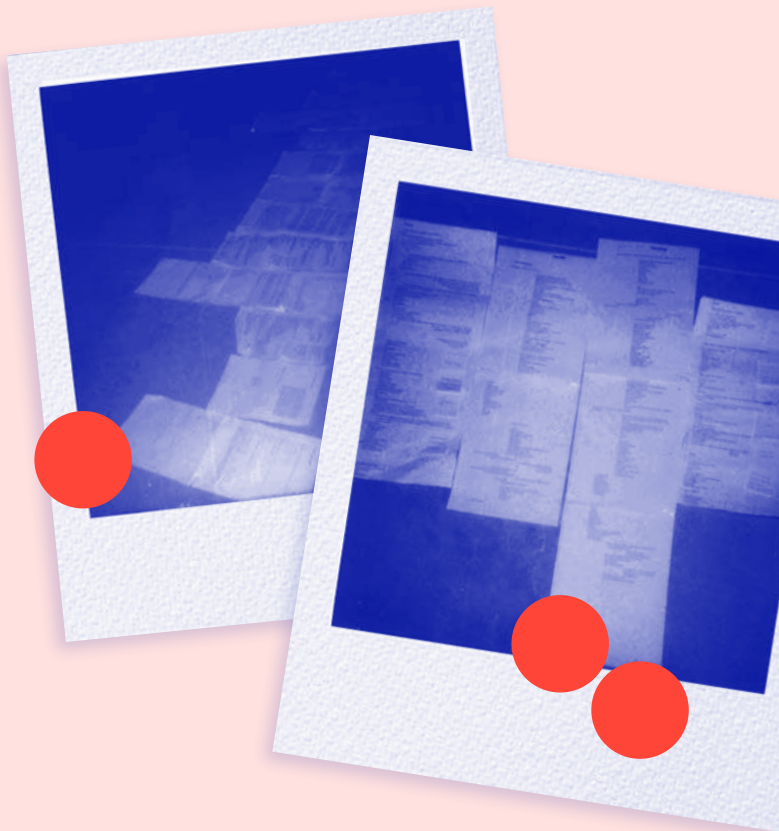
Премиера: 27.11.2023 г.

Младински културен центар (МКЦ клуб)

Специјална благодарност до Јасмина Билаловиќ,

тимот на КСП „Центар – Јадро“,

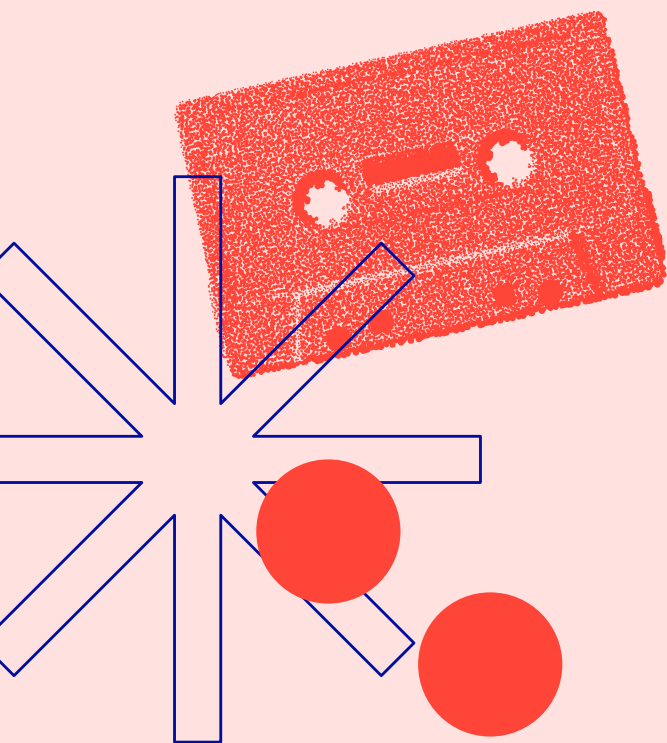
тимот на МКЦ и мачорот Килијан

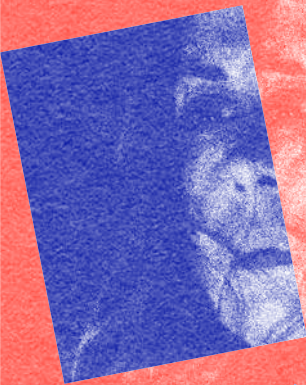
ЗА КОЛЕКТИВОТ

За колективот

Колективот составен од членките Моника Ангелевска, Грација Атанасовска, Јасмина Василева, Вероника Камчевска и Катерина Шекутковска претставува интердисциплинарна група авторки во која се преплетуваат пристапи од изведувачките и визуелните уметности со теоријата и книжевноста. Во фокус на нивната работа стои токму комуникацијата меѓу дисциплините и истражувањето на можностите за методски и содржински трансфер од едната во другата. Преиспитувањето актуелни феминистички и родови прашања и политики, како и потрагата по простор за вонинституционално креативно изразување се едни од главните цели на колективот.

ДНЕВНИК ОД
ДНЕВНИК ОД
ЕДНА ПРОБА
една проба

Јасмина Јасмина
Јасмина Јасмин
Јасмина
Јасмина

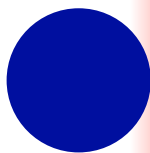
Јасмина

Попладневна проба со Вики, втор ден.

Октомври.

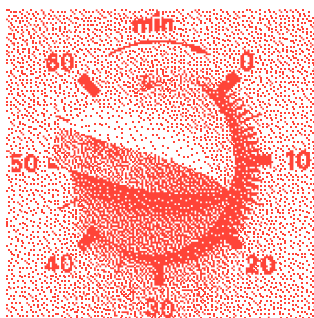
23 Целзиусови степени.

„Јадро“

Вики постојано ни го повторува терминот embodiment/отелотворување како принцип за градење на мачката.

На штотуку наместен и свежо исчистен балетски под, кој љубезно ни го позајми Билаловиќ, правиме вежба за ослободување на точки на телото.

Се работи во парови.
Се работи во парови.

Најпрвин едната лежи пасивна и во некој вид медитација, а другата е активна. Потоа ги заменуваме улогите.

Се работи на опуштање, поточно на освестување на точките што го движат телото, како зглобовите, мускулите, коските, рбетот, вратот.

За успешно работење на телото, пасивната учесничка не треба да дава отпор и да помага при движењата, телото треба да биде целосно опуштено.

Подоцна, откако сите поминуваме низ оваа вежба, Вики ни вели да повториме тоа што сме го правеле претходниот ден, но сега со посебно внимание на точките од телото што ги освестувавме пред малку.

Претходниот ден, задачата беше да импровизираме во простор, движејќи се како мачки, само преку неколку движења што први ни паѓаат на памет кога мислиме на мачка.

Почнав да ја правам вежбата по сеќавање од претходниот ден и со додавање на новоосвестените точки.

Мхм, сфатив, почувствував,
отелотворување не значи имитација.

Вероника Вероника
ероника Вероника
Вероника
ероника
Вероника

Мјауколаг, 27.10.2023

Прегледував материјали од претходниот ден, прв ден од снимање со Јасмина, која ја интегрираше актерската игра. Седев на компјутер. Во тој момент видов дека таа ме набљудуваше повеќе отколку јас неа. Ме гледаше заробена во екранот со таква интензивност од која со сигурност би се соочиле со мачка, таа што ја чуваме во себе и кој ли знае кога и дали ќе се претвори во целост. Преку видеодеконструкција добив себепробивање за ликот кој го играше Јасмина. Се наживи и разбрав дека тоа е веќе воспоставен метод на работа. Јас ја гледам преку зум објектив од 18 мм до 135 мм и широкоаголна леќа од мобилен телефон. Се обидував да разберам повеќе за ова, не се идентификувам со режисерски промислувања и добив најмоќно чувство на видеопозиција. Јасмина ја режираше актерската игра, јас ја следев со моите објективи. Одбирив брзина на движење, отворање објектив и пропуштав минимална светлина. Искрено, не се договараме, таа игра – јас не интервенирам, а игра во ритам на ноктурно со елеганција на нелинеарна монтажа и моновидео. Сега разбираам од мојата позиција за овој модел на работа, тогаш не споделив со неа и ѝ кажав откако завршивме со снимањата. Тој ден бев камера активна, воспоставувањето видеодизајн го решив дигитално. Ти благодарам Јасмина за методот.

Надвор се затемнуваше, сами координираме светло, таа, пак, гледаше во камерата, Грација снимаше звук. Три сме во микростудио што сами го создадовме, ова беше наш процес, колку беше моќно.

ајде да си играме

И кога пуштав црвено „ајде да си играме“, ама игравме на свој начин. Сега знам зошто не се менуваат актери, освен инсекти, па прелета пчела и Варанчов налеа шампањ. Уф, сакам текст, така, текст што се работел во нокта и ние снимавме навечер, моравме. Нема единствена форма, има начини, овој начин беше добар начин, наш, воспоставен и брзо артикулиран во уметничка видеоинсталација преку метод на учење. Ќе го користам можеби и како принцип. Кога видеото научи дека е видео, а уметноста се создаваше отпосле, ако сакаме да ја видиме. До следно снимање.

Вероника

Моника Моника
Моника Моника
Моника
Моника

Моника

Со Грација брзавме во правец на КЦ „Јадро“

(секогаш брзаве).

Веќе нè чекаа Вики, Кика, Јасмина, Вероника и Кате, една од пробите на која сите бевме таму.

Пред неколку недели добивме вежба од Кика, секоја на свој начин да допре до себе и своето „Јас сум мачката Елеонора“. Се случи еднаш да го пречекориме „рокот“ и да го презакажеме зададениот датум, бидејќи секогаш паралелно водиме и друг процес – процесот на животот.

Но, тука бевме, сите – чувствував некоја нежна нетрпеливост во секоја од нас (во мене сигурно, ја чувствував како трепери). Каква е мачката Елеонора во другата?

Го почнавме традиционалното одвиткување на танцовиот под и една по една седнавме крснозе на него, формирајќи голем транспарентен круг.

Поглед еден, поглед два, погледи – погледи – погледи.

Ти, јас, ти, ти, јас. Која ќе почне прва? (Нашето вечно прашање)

Јасмина во еден момент се исправи и рече: „Јас не сум мачката Елеонора!“ Се обидуваше да нè убеди во тоа, додека умешно го брануваше својот грб и зборуваше за своите години и проблемот да го грицне нокотот од ножниот прст и перименопаузата, додека се движеше со шепите по подот, галејќи се од нас, додека мјаукаше, додека – мјау!

Кате го отвори својот тефтер, ги намести очилата на носот прецизно на својата позиција и ни прочита дел од себе, парче од својата мачка и нејзината ранливост. Ги нижеше зборовите, еден по еден, влечеше и од своите мисли и од уредно испишаните листови.

Јас ги поканив заедно да ги намалиме радиусите од точките што ги зазедовме на танцовиот под и полека да се доближиме до неговиот центар. Така поблиску една до друга, сакав секоја да стави свој печат, своја шепа, на едноставното парче хартија со испишаниот дел од текстот „Good vibrations“ (извадок од драмата што нè спои). Илустрација на повторното заедно градење процес во процесот, онака како што правевме секој ден.

Грација ги пушти своите шест парчиња хартија да пропатуваат кај секоја од нас, во правец на часовникот

(ритамот на колку листовите се задржуваше, кои, зошто, како – беше различен). До моите раце стигнаа последни, бидејќи ја чував нејзината десна страна, и ѝ пркосев на стрелката на часовникот. Речник од зборови и дефиниции, споделени мисли, телесни трансформации – замрзнување на моментот.

Вероника нè замоли да го отвориме кругот, си поигра со геометријата што ја градеа нашите тела, го скрши и заедно ја исправивме кружницата. „Исклучете ја струјата и бидете тивки“, рече. ШШШшшшшш... Преку играта на светлината и сенката ни изгради пејзажи, широки хоризонти отсликани на белиот голем сид. Консумеризмот, трошењето, сега, овде, околу нас... АСМР.

Кика ни го презентираше својот имагинарен отказ:

- Јас сум Мачка!
- Ама, Кристина како мачка, ти се молам ајде, имаме состанок биди професионална.
- Јас сум Мачка!
- А добро што ти значи тоа, ај објасни ми сеа!
- Јас сум Мачка!
- И? Добро, ќе мјаукнеш барем или?
- Јас сум Мачка!
- Ти се троши и твоето а богами и моето време?!
- Јас сум Мачка!

...
(К р а ј)

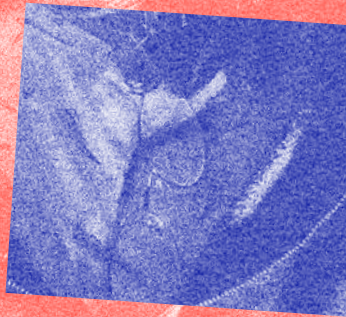

Вики со остар поглед нè погледна прво нас, па текстот што лежеше пред неа. Ја извлече првата страница што успеа да ја пофати со десната шепа и го излеа пред нас синхронизираниот на своето тело и својот говор. Ги кршеше рамената, едното – па другото, ги обвиткуваше решителните шепа околу парчето хартија и предеше низ зборовите на госпоѓа Гарацо.

Таму сите бевме мачки...

Таму сите бевме мачки... **М ј а у !**

Моника

Гр аци ја Грац
Гр аци ја Гр
Гр аци ја
Гр аци ја

Гр аци ја

Пробите вообичаено ги договаравме за 17 часот, но ретко кога почнуваа тогаш. Кога ги одржувавме во МКЦ, барем половина час прво се трткавме, нарачувавме кафе, вода, сок, некој пушеше цигара околу „Малиот Принц“, па дури откако ќе се завршеа сите овие ритуали, конечно почнувавме со проба.

**Морам да признам
дека ги сакав
овие ритуали.**

На ФДУ ја немавме таа среќа – обично бифето веќе беше затворено или затвораше толку кога ние стигнувавме на проба во доцноесенските темнини. Таму немавме можност да се трткаме толку многу, но затоа остануваше простор за други изненадувања што ни го поткраднуваа договореното време.

Па, така, во едно студено, раноноемвриско попладне, имавме можност да ја делиме пробата со една мачка, која си го имаше прецизирано токму нашиот базен за актерски проби како место каде што планира да се згрее и да ја помине вечерта.

Кога влеговме во базенот, прво беше темно. Светлината од надворешноста блесна од очите на мачката, која таа вечер веројатно и не очекуваше гости, но ние не го забележавме тоа. Само откако ги вклучивме светилките ја здогледавме како седеше во едно од ќошињата на базенот.

На прв поглед мачката беше дива и исплашена од гласните и повремено намуртени лица. Со недоверба ги следеше нашите движења и токму кога некоја од нас ќе се придвижеше кон неа и аголот што го зафаќаше, мачката елегантно се поместуваше на друго место.

Никогаш не ја допревме.

Мачката беше таму можеби за да нè потсети дека сепак сме постојано поддржувани или подобро кажано – издржувани од животинскиот и „див“ – или барем гранично „див“ – свет од којшто сме неиздвоив дел. Да нè потсети дека нашата вообразена перцепција за човечката исклучителност е неиздржана и дека границите помеѓу „видовите“, иако понекогаш страшни и навидум непремостливи, зависат многу повеќе од само актуелната форма на нашите тела и гестови и всушност имаат врска

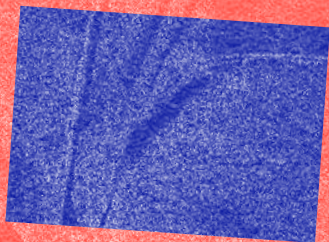
со нешто многу пофизички нестабилно, многу помалку генерички опипливо и многу почувствено. Мачката Елеонора со сигурност постојано нè потсетуваше на тоа. Всушност, животните нè следеа низ текот на целиот процес на развивање на перформансот – почнувајќи со двете мачиња во канцеларијата на „Тиииит!“ за време на првите проби, посетата од малото, љубопитно кученце на ФДУ за време на работилницата со Јасна Жмак и продолжувајќи со мачката во базенот на ФДУ. Можеби како чист синхронизитет, а можеби и како обид да нè ослободи од „осаменоста на видот“ („species loneliness“) што толку акутно ја чувствуваме во оваа антропоцентрична ера, една мачка секогаш може да се појави во твојот живот и да ја набљудува твојата проба.

Мачките се многу приспособливи и нашата пријателка по некое време се навикна на нашето присуство. Веројатно се почувствува (донекаде?) на сигурност и престана да нè следи со непрекинато внимание. Нашата игра не се огледа во целост во очите на мачката затоа што во одредени делови од пробата таа спиеше, а ние секако не ја вознемирувавме.

На крајот од пробата ги споделивме со неа остатоците од нашите недојадени баници и ја обезбедивме за вечерта. Не забележавме дека во еден од кошевите имаше мачешка повраќаница сè до следниот ден.

Грација

Нашата игра не се огледа во целост во очите на мачката затоа што во одредени делови од пробата таа спиеше, а ние секако не ја вознемирувавме.

Катерина Катерина
Катерина Катерина
Катерина
Катерина

Катерина

Има уште две недели. Не можам да се сетам дали се иштуширав сабајлево. Малку како да мирисам. Стани, кафе, компјутер, мејлови, до каде сме – не знам. Ќе завршиме ли на време? Немам поим. Не знам генерално од каде им е впечатокот на луѓето дека сакам да разговарам по телефон. Го поминувам списокот со реквизити: појачало, тука, чевли, тука, ланци, тука, микрофон, кабел за микрофонот, продолжни кабли, светло, копии од текстот, тука. 17 часот. Во МКЦ сум. Го смукам просторот во кој ќе изведуваме за да не мислам на уморот. Бесно го влечам цревето напред-назад за да не мислам колку проклето ништо не оди според план и според договорот. Сите се тука, подот е чист и конечно можеме да го постелеме текстот. Да, го постелуваме, бидејќи кај нас текстот не треба само да се чита, не, не, не, текстот треба и да се види, толку многу ни значи тој сакрален предмет што во следниот момент го разнесуваме по илјадити пат, тероризам врз пишаниот збор. А потоа кротко, како мали деца, седиме наоколу и ги составуваме парчињата од тоа што го разнесовме во воздухот. Да не сме премали за ова? Сомнеж, но истовремено и некоја лудачка сила од фактот што не се само моите очи што трагаат по некаков одговор. Гледаме во листовите, шевови од белешки и коментари на сите страни и си велам дека можеби сè уште има смисла. Редок момент на спокој пред да дојде следниот бран, следната иритација, следниот потрес од така често кажуваната реченица дека „тоа се условите“.

тоа се условите

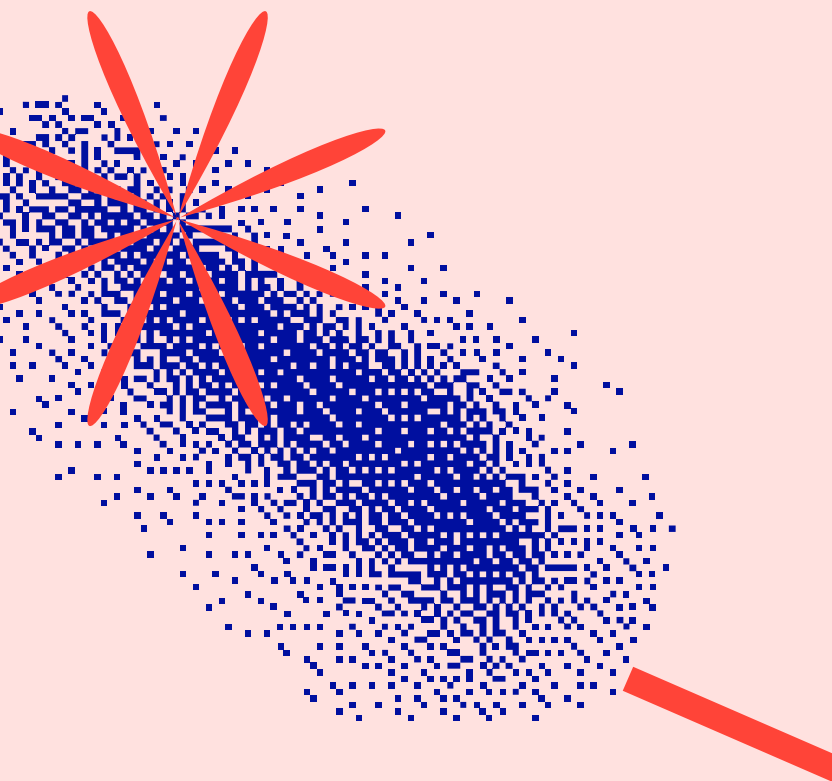
Телото и паметот работат понатаму и со скршено срце. Сите чекориме во просторот што не е ни приближно подготвен за изведбата, замислуваме, се обидуваме, имагинираме, разговараме, трагаме и понатаму. Поминуваме сцени, еден, два, три, повторно од почеток, секогаш нешто ново, секогаш различно.

Перманентно ранливи, перманентно изложени рани.

Се враќам дома и ја кинам на парчиња сцената што ја напишав за перформансот. Не ме поседуваш.

Оди по ѓаволите.

Катерина

САМОИНТЕРВЈУ

Самоинтервју

Ова интервју е инспирирано од моделот на „самоинтервју“ (Self-Interview) од публикацијата Everybodys Group (SelfInterviews https://www.metteingvartsen.net/texts_interviews/everybodys-group-self-interviews/). Станува збор за модел на интервју во кој членовите/ките на еден колектив меѓусебно си поставуваат прашања и даваат одговори околу заедничкиот процес на работа, текот на креативниот процес, како и индивидуалните рефлексии на стекнатите искуства.

КАДЕ БЕВМЕ ПРЕД ПОЧЕТОКОТ НА ПРОЦЕСОТ?

Моника: Во простор каде што ми фалеше простор, креативен и личен. Преостанатите во своите простори, па спонтаноста на меѓупросторите и нивното гравитирање успеа некако да нè спои.

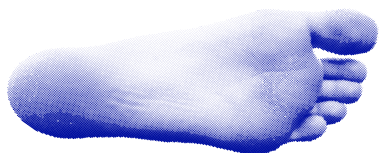
Катерина: На различни страни. Ние се познаваме од многу различни контексти: некои се познаваа подобро приватно, некои беа поврзани преку некоја претходна меѓусебна соработка (не директно поврзана со перформативни уметности). Кога го видовме повикот решивме да се обидеме со проектот за „Мачката Елеонора“, бидејќи сите го имавме заедничкиот интерес да освојваме нови простори за креативен израз, но и за соработка со луѓе кои не доаѓаат директно од нашите дисциплини. Во тој период ми се чинеше дека на сите ни беше потребна некаква промена, колку поради лични причини, толку и од професионални.

Вероника: Во друга димензија, постоперативен третман на заздравување. Креативен концептуален процес за себегрижа.

Грација: Пред почетокот на процесот јас бев во една особено хаотична состојба. Во полн ек чувствував брнаут од работа како content writer, завршувајќи последни административни парчиња од магистерската во Германија и многу ми беше потребен некој креативен предизвик. Кога ми се јави Кате за повикот, бев истовремено возбудена, радосна, но и по малку исплашена. Се прашував дали би можела да одговорам на предизвиците што би се јавиле во перформативниот процес – за мене дотогаш особено непозната креативна територија. За среќа, идејата – и очекувањата – на Платформата, но и на соучесничките, не беше да бидеме сите стручни во полето, но да бидеме

На сите ни беше потребна некаква промена

подготвени да развиваме современи идеи што се недоволно обработувани во нашите средини низ еден интердисциплинарен процес.

Јасмина: Почетокот на летото и барање на некој вид на работен предизвик што би ја исполнил есента. Летните месеци, за мене, секако се исклучително тешки за работа. Кате дојде од фестивал во Германија на којшто победи текстот и восхитено раскажуваше што открила. Набргу потоа излезе и повикот на „Тиииит!“ за поддршка на проекти. Изгледаше како добра можност за истражување нови правци на соработка и деконструирање на монодрама. Си ја пробавме среќата.

ЗОШТО ГО ПРИФАТИВМЕ ВАКВИОТ ПОВИК, ПОВИК ЗА ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНА СОРАБОТКА?

Вероника: Поради принципот на создавање на ново дело и аспектите на градење перформанс што искрено е ослободен од позиции на авторитет. Предизвик постоеше и во интегрирањето на медиумската различност и принципите на учење од други дисциплини.

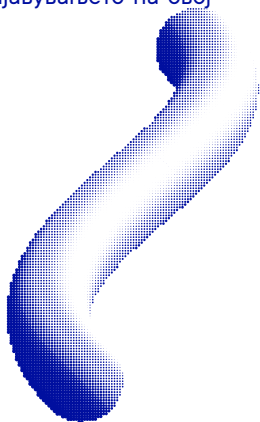
Моника: Поради совршената можност за соработка со уште четири жени во простор што ни нудеше заедно да изградиме своевидна слобода. Исто така, тука беше и мојата вечна желба да ја запознам другата, начинот на кој работи, слуша, создава. На почетокот и првите средби замислував еден бесконечно голем аквариум, каде што сите можеме да ги истуриме своите светови и секоја од нас да ги искористи перките и да нурне во него, признавајќи повеќе за себе и другите.

Грација: Повикот го прифатив затоа што сакам нови креативни предизвици и веќе подолго време имав желба да работам проект поврзан со

изведбените уметности. Многу сакав да научам како својата книжевна заднина да ја преведам во изведбен контекст. Исто така, многу сакав да учам од девојките во групата затоа што сите доаѓаа со свои знаења и вештини на некој начин поврзани со сценска изведба.

Катерина: Поттикот да се биде дел од интердисциплинарна група најпрвин ме интересираше поради потребата за размена на искуства и знаења со луѓе надвор од сферата на мојата примарна професија. Низ годините повеќепати сум работела на театарски проекти што ми беа предизвикувачки, но од друга страна исто така голем извор на знаење и инспирација. Идејата да се конципира работниот процес како нехиерархиски и основан на интензивна размена на знаење за мене беше главниот двигател и иницијален момент за почнување соработка.

Јасмина: Затоа што отскокнуваше од процесот на работа што го имам на секојдневното работно место во театар, ветуваше слобода во истражувањето, надолнувањето на знаењата и запознавање на работните процеси на другите. Најпривлечниот аспект, на повикот на „Тиииит!“, беше тоа што нудеше и програма за поддршка преку работилници со надворешни соработници како Јасна Жмак, Викторија Илиоска, Билјана Тануровска-Кулавковски и Ана Дубљевиќ. Не помалку важен аспект за пријавувањето на овој повик беше и финансискиот. Соодветна финансиска помош за реализирање проекти на независната сцена речиси и да не постои и во таа смисла, ваквата финансиска и продукциска поддршка од страна на „Тиииит!“ беше редок позитивен пример што не сакавме да го пропуштиме.

ШТО Е ЗА МЕНЕ КОЛЕКТИВ? ШТО ЗНАЧИ (ДА СЕ БИДЕ ВО) КОЛЕКТИВ?

Катерина: За мене, колектив е форма во која сингуларноста функционира во плурал, точка на средба помеѓу индивидуи кои се во состојба да создаваат истовремено почитувајќи ги границите и потребите на другите. Она што најмногу ме воодушевува во колективната работа е можноста да се замисли и да се испроба еден поинаков вид на уметничка продукција што не функционира врз принципите на искористување на поединецот како ресурс за остварување на некаква лична замисла (туѓиот труд во функција на „своето“), туку врз оние на креирање на заедничка цел што произлегува од дијалогот помеѓу креативниот трудот на поединците (заедничкиот труд во функција на „нашето“). Да се биде дел од колектив за мене е процес на свесни и мудри промислување и адаптација на условите во кои можеме да работиме заеднички, процес што од нас бара голема одговорност во креирањето на заедничкото дело, но и одговорност кон другиот/ата. Во овој поглед клучна ми изгледа потрагата по балансот помеѓу заземањето простор за сопствениот креативен израз и создавање услови за да се овозможи туѓиот, нешто што бара сериозно промислување на еден вид оригинален систем на самоуправање и организација. Затоа ми се чини дека колективот ги надминува границите на вообичаените креативни соработки: тој за мене се заснова врз желбата и интересот за градење на заеднички код, заеднички јазик и заеднички начин на работа, а со тоа и на заеднички вредности и светоглед.

Вероника: Да се биде колектив е градење на повеќе релации истовремено и оттука станува збор за покомплексна структура на соработка. Од оваа позиција можам да потврдам само за процесно планирање за бидување колектив, која ме води до заклучокот дека за да

се зборува за колектив, најпрвин треба да се постане колектив. Таквата форма на соработка е слоевито градиво на платформа што почнува најчесто од еден или од повеќе професионални интереси, ако постојат такви. Да се биде во колектив, најпрвин треба да се помине низ процес на учење, како што имавме можност низ овој концепт да воспоставиме таков принцип на преминот од индивидуалното во колективното. Сметам дека таквата преобразба е исклучителна, без разлика дали ги исполнува критериумите за колектив. За мене, да се биде во процес на создавање колектив е уникатно искуство, а како е да се биде во колектив е сосема поинакво ангажирање на индивидуата најпрвин како човек, па потоа и од професионален аспект. Од оваа перспектива, за да постане колектив некоја група, најважно е процесното учење за таа значајност. Според мене, да се направи стандардизација и вредносен систем на колектив е сериозно осмислување и размислување на различни аспекти за професионална и етичка природа на човековата состојба, а потоа и за интенцијата за постоење на таква заедница.

Јасмина: Колективната работа во изведбените уметности, за мене, значи постојана трансформација и адаптација кон условите. Минимум емоционална компетенција, што подразбира социјални и лични вештини со кои се приспособуваш на ситуациите и релациите, без непотребна патологизација на искуствата, доколку работите не испаднале само онака како што вие сте си замислувале.

Грација: За мене, колективот е концепт што има сопствена гравитација, кој ја опфаќа динамиката на постојаниот премин од единка во мноштво и од мноштво во единка.

Да се нарече една соработка, една група луѓе собрана со цел да создава (нешто ново) – *колектив*, значи постојано да се излегува од сопственото јас и да се отвора кон другата/ другите. Колективот е динамика од процеси што не можат да се одвиваат без заемна почит и одговорност. За мене, почитта неминовно подразбира справување со сопственото его и охрабрување на чувството на радост за другата, за новото и автентичното што таа го носи во процесот на создавање, за границите што постојано ги поместува, за борбата со своите несигурности, за изблиците на креативна енергија. Сметам дека почитта е неминовно врзана и со справувањето со чувството и состојбата на одговорност. Кога зборуваме за одговорност, навлегуваме во едно многу деликатно и замршено поле на меѓучовечки односи и институции, многу сили и влијанија што постојано ја поместуваат тежата на одговорноста. Во комплексна (и неретко кривка) мрежа на односи што има своја еволуција во динамиката на еден колектив, тоа станува место со кое лесно можеме да се расфрламе. Затоа, мислам дека, за да се нарече еден колектив – *колектив*, постојано треба да се навраќа на ова место и да не дозволи да се разводни неговото значење, да стане плакативно, дидактичко или, пак, да се користи како средство за контрола и доминација врз групата.

Накратко кажано, за мене колективот е споделувањето радост и давањето простор едни на други.

Моника: Градење на колективен идентитет преку колективната грижа, одговорноста кон себе и кон другата. Заедништво во создавање наратив што ќе ја охрабрува слободата на бидување себе, меѓутоа и поттикнување на колективно ниво на интерна организација и координација. Ослободен простор, обликуван од меѓусебната доверба и транспарентност, изградени заеднички визии и креативни идеи врз база на индивидуални искуства и знаења во сферата на различностите (интердисциплинарно богатство), темелен на упорноста и континуираната грижа за себе, за тебе и за сето. Колектив, наш облик на пркос.

ШТО НАУЧИВМЕ ОД ДРУГИТЕ ДИСЦИПЛИНИ ШТО НЕ СЕ ПРИМАРНА ПРАКТИКА И ПРОФЕСИОНАЛНА ОПРЕДЕЛБА НА СЕКОЈА ОД НАС?

истовремено нежни и неуредни.

Моника: Морам да признам дека научив многу за книжевните аспекти на едно перформативно дело. Успеав да ја пофатам и острината на окото на визуелната видеоуметница и начинот на кој текстот се преточува преку друг медиум во своја нова форма. Техники и вежби што помагаат во обидите за создавање на еден колективен дух и како да ја охрабрам конекцијата помеѓу умот и телото и како телото да е она што е јазикот. И можеби најважно, конечно ја запознав и независната сцена, нејзините предизвици, истовремено нежни и неуредни.

Катерина: За мене, нема едноставен одговор на ова прашање, особено затоа што во знаењето што го здобив низ процесот се преплетуваат личното и професионалното, она што го учиме од некого како носител на некаква дисциплина, но и како човек со систем на вредности, чувства и светогледи. Но, сигурно научив барем дел од туѓиот, непознатиот код: како да го читам визуелниот јазик или јазикот на телото (претходно сосема непознати за мене), појдовни принципи за

осмислување на просторот, како и нови техники за обликување и обмислување сцени.

Научив многу работи.

Вероника: Во целиот процес се испреплетоа сите кодификации на работа на секоја од нас. Принципи на книжевна практика, интерпретација и измена. Од изведбените уметности повеќе сум сигурна дека е можно актерите и актерките да се вклопат во видеоарт ненаративен формат, иако оваа практика беше наративна, но од Јасмина научив нов метод на работа за игра преку тело и интерпретација. Просторно осмислување и мудро одлучување со минимални ресурси научив од Моника, иако има многу други аспекти што ги научивме од испраќања референции на вајбер-апликацијата.

Грација: Научив многу работи. Сфатив дека адаптирањето текст за сцена е многу послободен процес отколку што првично мислев. Исто така, видов колку многу работа има во снимањето видеоматеријал за перформанс, но и како тој може совршено да се вклопи во целината. Научив за адаптивбилноста, импровизирањето и предизвиците на изведбеното тело на сцена, но и за трансформирањето на мизансценот што е исто толку жив како и телата кои се дел од него.

Јасмина: Како да ги градиш сите работи од ништо, дека сè може да стане материјал за изведба, како да се третира просторот и како камерата може да стане нешто со коешто си играш, наместо нешто што те набљудува. Колку се важни книжевните анализи како основа за изведбените. Најважно, од Кика, како постојано да си подготвен да се справуваш со нови и

непредвидени ситуации, а ова восхитено го сведочев, не знам дали го научив.

МОЖЕМЕ ЛИ ОД ОВАА ДИСТАНЦА ДА ДОНЕСЕМЕ ЗАКЛУЧОК ЗА ЕСТЕТСКАТА КОДИФИКАЦИЈА НА НАШАТА РАБОТА, НО И ЗА СОЗДАВАЊЕ ВО ПРОЦЕС НА ЕДНО КРЕАТИВНО ДЕЛО, ВО ОВОЈ СЛУЧАЈ ПЕРФОРМАНС?

Јасмина: Мислам дека дефинитивно треба поголема временска дистанца за да се согласиме околу една приближна дефиниција за нашето дело. Можам само да потврдам дека претежно тоа е кроено според условите (просторни, технички, уметнички, човечки) во кои се создаваше, со знаењето на секоја во својата дисциплина, со отвореност кон експериментирање со дисциплините на преостанатите и отвореност кон повратните коментари од надворешните соработници и поддржувачки.

Во последно време на социјалните мрежи се врти едно видео од интердисциплинарната американска уметница Кери Мае Вимс (Carrie Mae Weems), што си го слушам на одново и одново и за мене тоа е утопијата на ослободеното создавање на едно дело, па само ќе ја цитирам:

„Не знам секогаш што правам, најчесто сум изгубена и се борам низ процесот и со емоциите и идеите што надоаѓаат, а често не ги разбираам. Понекогаш ми требаат години отпосле за да сфатам што сум направила, затоа мислам дека е многу важно да се ослободиме од стриктниот начин на работа.

Како уметник, само знам дека треба да направам нешто, дека треба нешто да сфатам и да се справувам со тоа нешто низ процесот. Да му дозволам на делото да биде тоа што е, а смислата да произлегува попатно. И можеби дури по пет години, ќе видам нешто што сум сакала да постигнам со мојата работа“.

Не знам секогаш што правам, најчесто

Моника: За да зборуваме за естетиката во нашата работа (и на крајот во овој перформанс, како завршен резултат и едно заокружување) мора прво да ја анализираме и хронологијата на креативноста, идеите, секако и градењето на меѓусебните релации и постанувањето сврзно ткиво низ целиот процес. Мислам дека оттука поаѓа и мојот поцеловит заклучок за потребата од поголема дистанца за рефлексивност кон целината. Меѓутоа, од оваа што ја имам сега, сметам дека прашањето за естетскиот код во нашата работа беше неизвесно и претпоставувам дека кај секоја од нас беше потцртано и болдирано од почетокот. Тоа со сигурност се должеше на фактот што дотогаш не сме соработувале меѓусебно, исто и тоа што секоја од нас доаѓаше од различна сцена, со различни професионални определби и занимања. Тој контекст на градење релации паралелно со градење перформанс и работна практика сосема логично повлече и паралелно градење на некој заеднички естетски јазик. Сметам дека личната и индивидуалната естетика и јазик на секоја од нас се трансформираа и преку (не)свесното градење колективност. Тие гравитираа едни кон други, некогаш само ги допираа своите гранични линии или, пак, влегуваа едни во други, па излегуваа, често и се судираа, одбиваа, привлекуваа и одново и одново... Успеавме да изградиме некој колективен естетски код преку трансформациите на сопствениот индивидуален јазик.

Катерина: Веројатно нешто што суштински ги дефинираше нашата работа на перформансот и естетскиот код што сакавме да го изградиме беа формите и фигурите на фрагментот, на контрадикциите што постојат една покрај друга, на незавршеноста. Ова ми се чини постоеше уште од почетокот изразено во заедничката желба да се изгради перформанс што нема да ги следи стандардните наративни структури, туку постојано и свесно ќе ги прекинува обидите за доаѓање до некаков јасен крај или едностран заклучок и ќе внесе некаков епизоден карактер

во инаку особено класичната раскажувачка линија на монодрамата. Оттаму и поттикот да се интегрираат и други текстови, да се работи со различни медиуми или да се експериментира со присуствата на сцена. Креативната слобода, но и амбициозноста и сериозноста на овој потфат, како и сите предизвици што ги носи тој со себе се почувствуваа како во перформансот, така и во процесот додека ваквите форми ни даваа бескрајна слобода во експериментирањето, во постојаното трагање по нови изрази и во испробувањето на многу комбинации, за мене беа видливи и последиците од временски исцрпувачкото бегане од „заклучокот“ во последните фази на процесот на работа, па дури и во микрокосмосот на секојдневните проби. Парадоксалната отворено-затворена форма на фрагментот ја поврзувам со карактерот на колективот. На ова место уште еднаш си ја потврдувам сложеноста во колективната работа, односно во наоѓањето на естетски код и вид на процесно ориентирана работа што од една страна ќе избегнуваат престојога структурализација, хиерархизација и ограничувања, но од друга страна сепак ќе бидат аргументативно издржани и обмислени за да се земе оддишка од неизвесноста во постојаното трагање што понекогаш нè носи и во слепи улици.

Вероника: Воспоставување на естетска кодификација подразбира силен принцип на стандарди што понекогаш можат да го заробат процесот во актуализација на убавото како цел сама по себе. Според мене, смелоста да се создава без силна нормативна линија во процес, значи ослободување на воспоставени категории што припаѓаат веќе некому или се општоприфатени како можни и реални решенија од други авторски процеси. Да се воведува сопствена кодификација значи поврзување на знаење и креативна можност на секој партиципативен модел, кој е носечки елемент на активни интелектуални и

овна категорија или реализација на симуларкум

интуитивни идеи во креативен процес.

Затоа, воспоставување нова изразна форма е силна умствена и уметничка заложба што може да биде поништена во делото, а носењето на таков ризик е смелост да се биде себеотфрлен во сопствената креација. Според мене, ваквиот начин содржи својство на естетска категорија само тогаш кога се случува, убавото во моментот на исказ, а отпосле станува мисловна категорија или реализација на симуларкум, отпосле слученото, можност на безброј трансформации што би биле идно реално или виртуелно решение. Поврзаноста на интердисциплинарни изрази во перформативен карактер го означува ефемерниот карактер на сингуларното авторско својство, без да ја изгуби автономноста на учество во создавањето на креативно уметничко дело. Според мене, од почетокот на работа се креираше принципот на ранливост на секоја категорија што може да биде асимилирана и повикана како подлога за естетизација на друга уметничка форма.

Од оваа дистанца, според мене, естетиката на ранливоста е визуелно остварување што преку себеоткривање и транспарентен активен код на прикажување дејство во реално време ја повикува публиката во партиципативно градење

акција преку сознавање на специфични релации на сцената, меѓупросторот и самите учесници, кои свесно или несвесно се подготвени да се трансформираат низ туѓиот вредносен систем.

КАКО БЕШЕ ДА СЕ РАБОТИ ВО УСЛОВИТЕ НА ЛОКАЛНАТА НЕЗАВИСНАТА КУЛТУРНА СЦЕНА? КАКВА РАЗЛИКА НАПРАВИ ТОА ШТО РАБОТЕВМЕ ВО РАМКИТЕ НА ПЛАТФОРМАТА?

Јасмина: Оваа платформа, поточно начинот на кој се справи со сите попатни предизвици, внатрешни и надворешни, сосема го одржа ветувањето што го понуди уште во иницијалниот повик за аплицирање.

Условите за работа на независната сцена не беа непознати за мене. За жал, веќе имам искуство со тоа што значи недостигот на простор, како и техничка и финансиска помош, при реализирање на еден независен проект. Колку многу луѓе од твојот телефонски именик треба да повикаш и колку ситни услуги и помош да побараш, колкава подготвеност е потребна за адаптирање и играње со околностите, кои некогаш изгледаат ограничувачки и фрустрирачки.

Независната сцена овде дополнително пати и од некаква затвореност помеѓу групите и поединците кои работат на неа, па можноста за соработки, што не подразбираат само авторство, речиси и да не постои.

Најзначајното нешто што оваа платформа ни го понуди и со тоа ни ја олесни работата е тоа што го пополнува недостигот од рефлексивна и повратни реакции за време на истражувачкиот процес, и тоа, најмногу, преку интердисциплинарната програма за поддршка, внимателно насочувајќи и ракувајќи со целиот авторски материјал што попатно произлегува од колективната работа.

Државните културни институции, спротивно од популарното мислење, нема да ги ставам како опозит на независната културна сцена. Независната сцена кај нас, најчесто, не е супкултурна (уште помалку контракултурна) појава, во однос на институционалната државна култура. Напротив, она што преовладува е претендирање на овие проекти, скоро по премиерата, да се најдат на репертоарите на државните театри. Се разбира, постојат и исклучоци, но во недостиг на дефиниција што значи независна сцена, во естетска смисла, овие две не се разликуваат премногу.

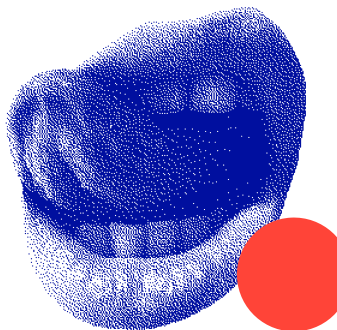
И уште едно „непопуларно мислење“, институционалната култура не е непријател или трошач на средствата на независната култура. Станува збор за два различни начина на организирање на работата и одговорност кон публиката. Она од што и двете „сцени“ најмногу страдаат е нејасна државна стратегија за изведувачките уметности, нејасна програмска стратегија, дефицит

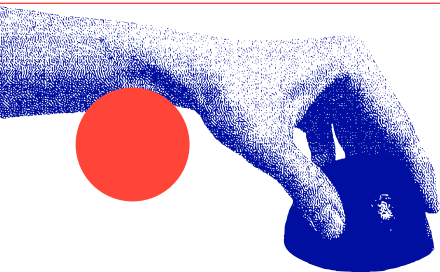
на кадри (не само уметнички) за опслужување на процесот, **ОСНОВНИ хумани услови за работа** (хигиена на просторот, греење на просторот, безбедност во просторот), недоволно финансирање, ограничена и недоволна пристапност на странски фондови за финансирање и слаба организираност помеѓу културните работници во формирањето на артикулирани барања за подобрувањето на условите за работа.

Катерина: Во текот на целиот процес на создавањето на перформансот „Мачката Елеонора“ ни беше дадена шанса да бидеме дел од платформа што го следеше развојот и нè поддржа, често несебично споделувајќи го сопственото знаење и искуство. Покрај луксузот на позицијата да не бидеме сами во процесот на создавање, односно да имаме можност за разговор и фидбек, сметам дека големо значење имаше и постоењето буџет што ги покриваше не само нашите хонорари туку и сите попатни продукциски трошоци. Конечно, работилниците со Јасна Жмак, Ана Дубљевиќ и Викторија Илиоска, како и размената со Кристина Леловац, отворено посредуваа знаења што често одеа и надвор од рамките на содржините што ги обработувавме. Не се сомневам дека овие привилегии ретко кој ги уживал и ги ужива на независната сцена. Дотолку повеќе е разочарувачки судирот со околностите, кои, и покрај ваквата одлична појдовна точка, го подрива креативниот процес на создавање и однадвор и однатре, а го отежнува планирањето на работниот процес, како и управувањето со ресурси. Сепак, овој

судир (за кој Платформата сама по себе може многу малку, а има директно влијание и врз нејзината работа), за себе го сфаќам како поттик за барање на личната одговорност во дадените околности која, настрана од инсистирањето на приспособувања и на префрлување на вината на други, бара да стане (повторно) активна, да го најде својот израз како во уметнички, така и во политички активизам. За придвижување на некакви промени ми се чини дека е потребна јасна дефиниција и инсистирање на заеднички именители и минимални услови за работа што би настапиле на местото на сè позасилената сегментација врз база на нерелевантни критериуми меѓу групи и поединци на целокупната независна сцена.

Моника: Оваа соработка беше на еден начин мојот прв личен допир со независната сцена. Тоа што можам да го направам од оваа позиција е да ги споделам моите впечатоци од целокупниот процес, вклучувајќи ја и работата со Платформата што ни понуди конкретни и сериозни услови за работа, цврста подлога за уметничка слобода (која упорно сме ја барале и ја бараме), што потоа ни овозможи да создаваме заеднички проект/перформанс. Од почетокот постоеше транспарентност и имавме директен увид во ресурсите што ни беа на располагање – буџет, хонорари, продукција. Но, можеби и најважно, со сигурност постоеше целосна и несебична поддршка што нè бодреше низ целиот процес, како и отворена соработка и другарство. Вклучени беа и работилници со Јасна Жмак, Викторија Илиоска, Ана Дубљевиќ, како и креативната мини фидбек-работилница на Биљана Тануровска-Ќулавковски, кои сметам дека во одредени моменти станаа клучни за правецот

во кој се одвиваше и се заокружуваше овој перформанс. Несомнено, таа важност со себе ја донесоа и интерните, континуирани соработки со Кристина Леловац и Викторија Илиоска, и нивната нежност кон трансформациите што ги оживувавме и ги доживувавме на сцената и зад неа. На крајот, имавме можност да соработуваме со тим од прекрасни луѓе кои ни помогнаа да го заокружime овој перформанс и заедно да го донесеме пред други очи.

Меѓутоа, јас гледам на овој процес како на една целосна трансформација. Па, така, како и секоја друга, и оваа во одредени моменти стануваше неуредна. Всушност, нашата креативна работа сепак се одвиваше во услови што се несекојдневни за независната сцена. Евидентна беше неизвесноста на тоа дали и до каде може да оди некоја соработка со надворешни (потенцијални) соработници и институции. Можам да кажам дека почувствував и некоја несигурност во поширокото поле на независната сцена и некоја привикнатост (па, дури и предаденост) на дисфункционалните микродинамики во овој организам. Но, паралелно на тоа, ги почувствував мирисот и желбата за борба, борба за подобри услови што сепак толку долго се одвива на независната сцена што изгледа како да чува некои жарчиња за подобри времиња и ветрови. И сепак, овие неуслови и околности во кои опстојува независната сцена сметам дека дотолку ги охрабруваат независните уметници во своето уште поупорно активно дејствување, здружување и борба.

Грација: Мене ми е првпат да работам на независна сцена што е поврзана со изведбените уметности. Сепак, некои искуства од други независни културни сфери (во кои спаѓа и мојата примарна книжевна сфера) се поклопуваат и со ова искуство.

Оттаму, можам да кажам дека кога се работи за финансиски средства, поддршка од институции, но и техничка и стручна поддршка, независната културна сцена во Македонија е практично оставена да се снаоѓа како знае и умеа.

Предизвиците со кои се соочивме на почетокот на развивањето на перформансот беа поврзани со барањето простор за изведба, но и можноста за одржување на редовни проби откако конечно го обезбедивме тоа. Друг предизвик беше фактот што многу работи моравме да правиме сами во просторот и често моравме да импровизираме – поради недостаток на кадар, но некогаш и поради некооперативност или лоша организраност/дисфункционалност на институциите со кои соработувавме.

Со ова не сакам да имплицирам дека ништо не чини на независната сцена во Македонија. Напротив. Тука постојат луѓе, колективи, организации/платформи и институции што се контратежа на хаосот што ја отежнува работата на оваа сцена. И секако, многу важни за креативните процеси, постојат и пријателските врски што имплицираат подготвеност да се уфрли за некаква услуга или експертиза во последен момент, нешто што прави огромна позитивна разлика во неизвесни услови за работа.

Токму тука ја сместувам и Платформата „Испробување феминистички иднини 2.0“ со чија поддршка го развивавме перформансот. Мислам дека процесот на развивање на нашиот проект ќе беше многу потежок и понеизвесен без помошта и фидбек-сесиите со Кика Леловац и Вики Илиоска, нашите поддржувачки, кои со себе собраа и

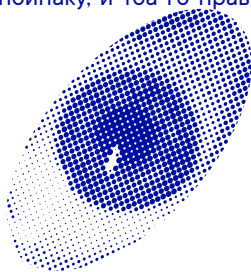

тим од неколку прекрасни жени – Јасна Жмак, Ана Дубљевиќ, Биљана Тануровска-Ќулавковски – со кои имавме работилници низ текот на целиот процес.

Мислам дека кога се создава нешто преку соработка, најважно е да знаеме да побараме помош кога треба (и да имаме доверба дека ќе ја добиеме), да се поддржуваме меѓусебно кога ќе ни опадне духот и кога мислиме дека многу тешко ќе се продолжи напред (а, всушност, тоа е само миг кога желбата да се направи нешто ново и убаво се претвора во самопритисок). Ние сето ова го имавме и тоа направи клучна разлика во начинот на кој вообичаено се одвиваат нештата на независната сцена.

Вероника: Како авторка која доаѓа токму од независно-зависната сцена, подготвена сум секогаш да создаваме услови за да функционираат работите. Верувам и знам дека може да биде поинаку, многу поинаку, и тоа го прави токму Платформата на „Тиит!“.

Независната сцена никогаш не значи помалку визуелно, ниту помалку вложен труд, таа значи одговорност кон идејата да се создава автономно. Знаам дека околностите можат да бидат услов, но никогаш препрека. Целата поддршка во процесот беше транспарентна, искрена и безрезервна. Најмногу ме радуваше фактот што имавме или имав бескрајно креативна слобода, техничка асистенција и постојана комуникација што беше непроценлива за функционирањето на нашата работа. Работата со Платформата покажа дека платформа е повеќе од потребна, ваква која бодри и охрабрува, стимулира креативност, поврзува автори/ки од различни дисциплини и создава можности за идна соработка за многу други креативни проекти. Ова е потребно на секоја сцена.

ШТО ПРОМЕНИ ОВОЈ ПРОЦЕС КАЈ НАС?

Катерина: Најголема промена чувствувам во поглед на можностите за ваква колективна работа во моменталните состојби на културната сцена во Скопје. За мене, целиот процес значеше жешка шлаганица што ме направи свесна за крутите услови во кои се работи на независната сцена, кои имаат директно влијание не само врз квалитетот туку, многу поважно, и врз начинот на кој создаваме и градиме меѓусебни односи. Мислам дека централната промена што ја чувствувам кај себе по искуството во ваквиот процес е поголема и појасна дефинираност во поглед на тоа во какви услови сакам да работам или, генерално, сметам дека треба да се извршува одредена дејност и до која мера ја сметам за легитимна жртвата на човекот како околност поради други надворешни околности. За мене, креирањето на поинаква практика во уметноста почнува со бескомпромисно кршење на вообичаените и широкоприфатените матрици на експлоатација, бидејќи само во ваквата практика можеме да си стоиме до зборот и да го поставиме човекот во центарот на нашиот интерес.

солидарност и емпатија

Моника: Најпрвин, трансформираше дел од мене, скроти и стиши еден мој страв – тежината на просторот меѓу ЈАС и вперените очи. Чекор што мислев дека никогаш нема да го направам и зад оваа лична победа сметам дека стојат сите краци на оваа соработка (и од потесниот и од поширокиот круг). Меѓутоа, го промени и мојот поглед и можеби тие некои наивни/несвесни надежни очекувања дека ваквиот процес, поаѓајќи и од природата на повикот, само по себе ќе биде конечно просторот на таа некоја слобода по која трагаме. Мислам дека клучот е секогаш заемната доверба, солидарност и емпатија, меѓутоа и разбирањето на предизвиците и согледувањето на околностите онакви какви што се. И можеби оттаму треба да се почне, за да се

прегрнеме меѓусебно на крајот во заедничката борба за подобра феминистичка иднина.

Грација: Овој процес промени многу работи кај мене. Дел беа поврзани со односот кон работата и развивањето на поголема дисциплина и посветеност во процесот на еволуција на креативните идеи. Ми даде една нова слика за тоа како може да функционира колективна работа – ми покажа колку таа може да биде исполнета со предизвици, неретко и конфликти, но и дека за да функционира колективот мора, пред сè, да се почитуваме и да се слушаме. Сфатив дека на идеите – како и на луѓето – треба да им се даде простор да се развиваат, да прават грешки, да бидат генијални, но и одговорни за сопствените постапки и односот што го градат со другите. За мене беше вредно и сознанието дека еден креативен процес, во принцип, секогаш може да излезе од каков било ќор-сокак ако му дадеме доволно простор за проток на идеи, но и ако во еден момент знаеме кога да кажеме ова е тоа, мораме некаде да пресечеме. А едно од најважните нешта што ги промени кај мене е ослободувањето во однос на присуството на сцената. Во овој процес имав можност да ги испитувам и да ги поместувам сопствените граници во однос на тоа колку и на кој начин можам да бидам присутна на сцената. Сфатив дека просторот на изведбата, кој често е простор на изложеност и ранливост, исто така може да се претвори во простор на моќ кога одново ќе го пронајдеме моментот на задоволство и игра во приказната што ја создававме со месеци.

Вероника: Јас не би рекла дека промени, туку дека подобри. Начин на создавање на нови методи. Со тоа, промената е неизбежна. Таа се случи спонтано.

Јасмина: Односот кон телото и присутноста на сцена, пред сè. Откако ја прочитав монодрамата

„Мачката Елеонора“, првиот импулс, според веќе-научените практики како се подготвува улога, ми беше да направам детален план и итно да почнам со интензивни физички вежби за доведување на телото во беспрекорна форма, со посебна фиксација на: „си ги гризев ноктите на стапалото, СИТЕ“. Но, за среќа, нестандартноста на нашиот процес нудеше слобода за испробување нови неконвенционални методи од повеќе практики, за тоа како треба да се прикаже нешто. За мене, многу значајна беше и поддршката на Викторија Илиоска и нашата заедничка потрага по тоа што значи

си ги гризев ноктите на стапалото, СИТЕ.

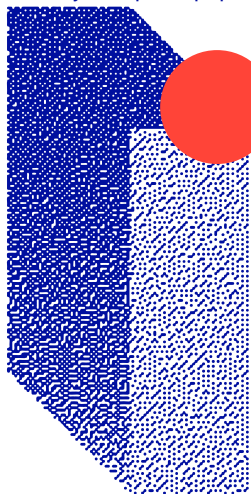
„отелотворувањето“, без структура и без една крајна форма и резултат, да дозволиш изведувањето да ти се случи како некаква постојана трансформација.

Леснотијата со која Моника и Грација, кои по првпат, на сцената, ја изведуваа својата „работа“, интуитивно играјќи си со текстот, реквизитите и просторот и свеста за секого на сцената, за мене сосема го смени погледот врз тоа што значи да си целосно, ненаметливо, неоптоварено, а значајно присутна на сцената.

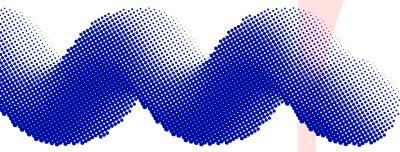
Сцената нема потреба од тело што било под режим на интензивни физички вежби, само од тело што се прифаќа себеси и знае како да биде присутно.

АКО ТРЕБА ДА ИЗДВОИМЕ ЕДНА РАБОТА ШТО ГИ НАДМИНА НАШИТЕ ОЧЕКУВАЊА, ВО ПОЗИТИВНА СМИСЛА, ШТО БИ БИЛО ТОА?

Грација: Да бидам искрена, сè ги надмина моите очекувања, затоа што се впуштив во нешто многу ново и не знаев ниту какви очекувања да имам.

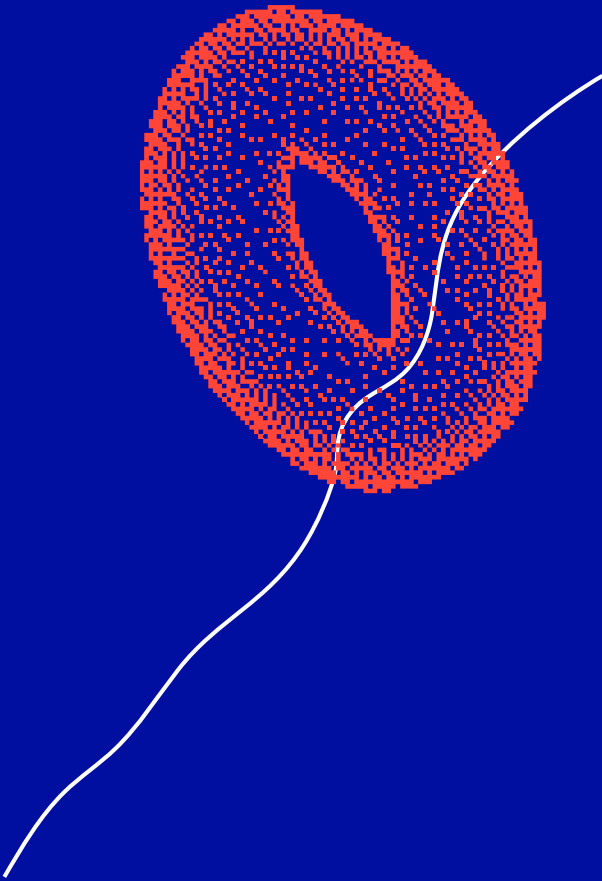
Среќна сум што ја доживеав и ја посведочив алхемијата што се случи при создавање на нашето крајно дело – и покрај многуте предизвици. Многу ја сакав и ја вреднував работата со поддржувачките Кика Леловац и Викторија Илиоска, како и можноста да учам од девојките-соучеснички во процесот; исто така, многу ме направи среќна големиот интерес за перформансот со кој се виде дека постои желба за нешто ново и експериментално на нашата сцена.

Вероника: Способноста на наоѓање решенија за функционирање на секој сегмент во процесот.

Катерина: Многу позитивно ме изненади процесот на фидбек со Кика Леловац и Вики Илиоска. Сметам дека нивната улога беше клучна во наоѓањето решенија и кристализирањето нешта што ни беа буквално пред очи, но не ги гледавме.

Моника: Неочекуваната храброст што еруптираше од мене за да присуствувам физички на сцената и бидувањето ранлива пред очите од другата страна. Сега можам да согледам како тоа за мене беше цел процес, кој од почетокот се развиваше постепено и мошне меко. Почна од соработката со девојките и нивното, некогаш суптилно некогаш директно, охрабрување што ми помогна во поместување на моите граници, преку учеството во работилниците и разговорите (фидбекот) со поддржувачките кои беа дел од создавањето на перформансот и, секако, паралелно со несебичната и искрена поддршка од Кика Леловац и Вики Илиоска, нивните професионални согледувања и другарски споделувања во значајните моменти од процесот.

**МАНИФЕСТ ЗА/
НА ПРОМЕНАТА/
ELEVATE YOUR**

VIBRATIONS
Манифест за/
на промената/
elevate your
vibrations

Сонував.

Преобразби има многу. Би се залажале доколку би застанале и би се задржале само на една дефиниција.

Талкам низ тревата, и
слушам инсекти, тие брмчат, зујат,
го туркам моето лице низ
трева висока до колена,
ме скокотка,

Преобразбите се точки, паузи, процеси во процесите што означуваат места на преиспитување на еволуцијата.

тресењето на спорите во земјата
ми даваат
good vibrations,
ме креваат
прешлен по прешлен;

Суштеството не е неговата појава. Желбата лакомо да го истриеш своето лице од трњето во градината е посилна од разумот.

•

Градината повикува на игра.

Топчиња од мачешки влакна се тркалаат низ страците трева.

•

сега допирам
елка;
игличките се толку тврди и
деликатни,
ми тече смола од ушите,
Толку е убаво сè.

Ние веќе ги содржиме воздушестите клетки на коските на птиците, зачетоците на мислата од опавчињата на мачките, нежната љубов на бонобо мајмуните, цврстината на ноктите од оклопите на желките, суровата љубов од покривките снег, тврдиот пркос од кокичињата

и првите зумбули, крилата на пеперугите во
нашите плешки.

•
Само црвеното фали.
бобинките и цвеќињата
сите се
жолти или
сини
или
сиви
или сиви
ви

•
•
Го сакам овој звук.

•
•
•

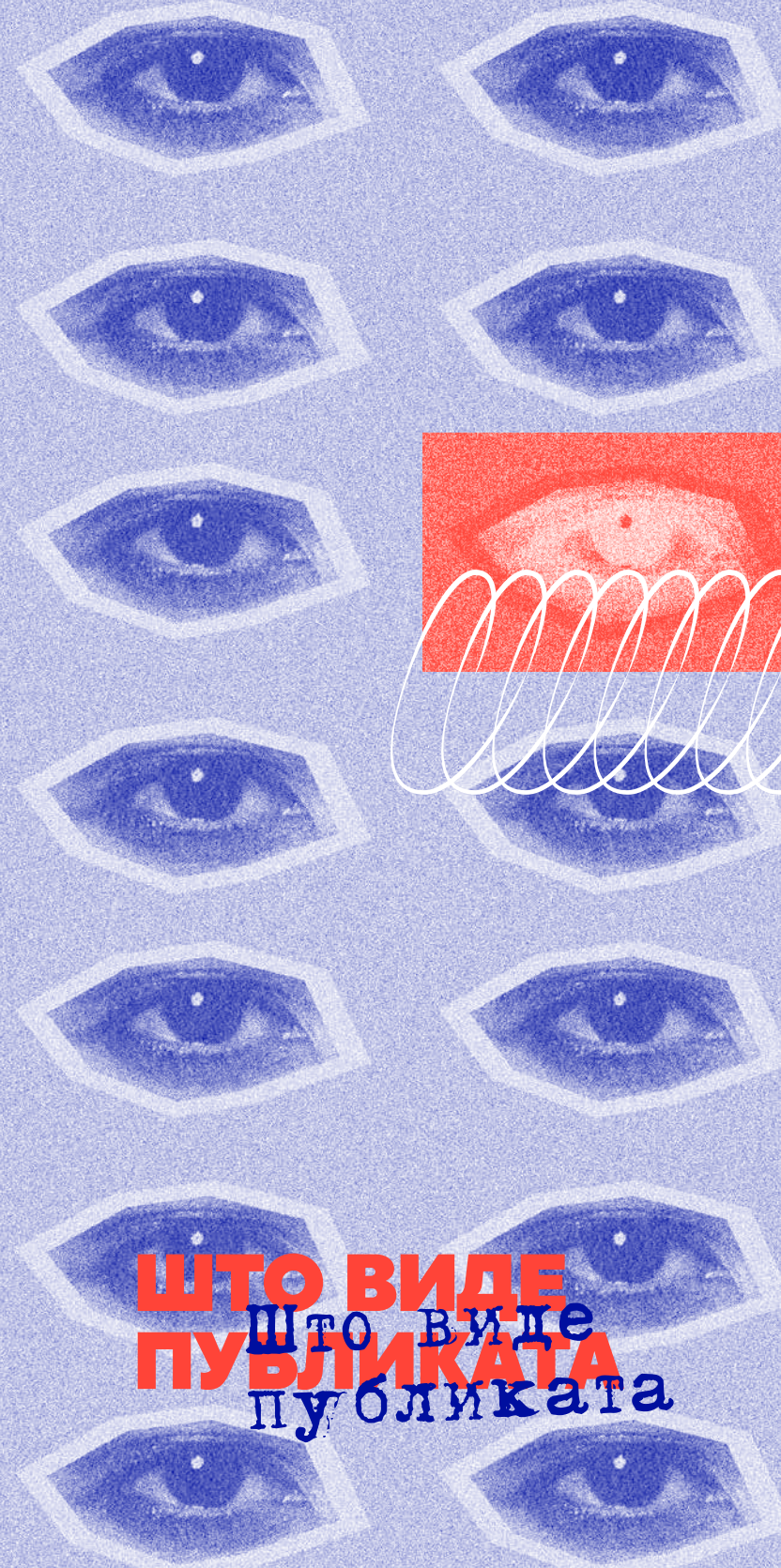
Сè е како што е,
и сè може да биде нешто друго.

•
Промената е насекаде околу нас, во нас. Таа е
основата на животот.

Смешно е
колку бргу минуваат

Облаците.

* Текстот, дел од перформансот „Мачката Елеонора“, е амалгам од авторски текст на Грација Атанасовска, делови земени верbatim и со авторски интервенции од монодрамата „Мачката Елеонора“ на Карен Јес.

ШТО ВИДЕ
ПУБЛИКАТА
ШТО ВИДЕ
ПУБЛИКАТА

„Мачката Елеонора“ е перформанс што со мене е во дијалог на неколку линии, од кои ќе издвојам три: изведбеноста, работниот процес преку кој настанува изведбата и третата е проблемска.

Сите се испреплетени и се во дијалог помеѓу себе и со мене и се конституираат преку трансформација, која е воедно и проблемско прашање.

Првата линија, или изведбеноста, се формира во својата трансформација од една во дисциплина друга, омекнувајќи ги границите и правилата, односно канонските одредувања што ни се познати и во кои сме комфорни и нè вади од таа позиција додека се трансформира себеси од театарска претстава во „lecture performance“, па се враќа, за да оди во некоја линија на танцов перформанс, па визуелен перформанс и инсталација итн. Ги прекршува нормираните модернистички дисциплински полиња на изведбеност и дејствува на интерсекцијата, освојувајќи го лиминалното поле, каде што го гради полето на перформативното.

Како се изведува или кој е и каков е работниот процес во кој таа постанува, што можеме да го видиме во перформансот, е втората линија. И оваа линија е поврзана со трансформацијата што ја морфира вертикалата на продукција што не настанува преку одредени и исцртани и веќе познати процеси и работни задачи и улоги. Таквата морфираност се гледа и на сцената. Процесот се одвива преку колективно споделување базирано на феминистички принципи, односно пред сè – редистрибуција на моќта и улогите, ги преиспитува улогите, зададените задачи [сите се на сцената, не е една носителка на водечката улога, а друга е на периферијата одредена со текстот или не е една режисер(ка) која одлучува високо на вертикалата одредено по каноните на творење во театарот итн.], потребните вештини или знаења што се канонизирани и со кои се означува сцената. (Дали треба да си мала, брза, подвижна да бидеш мачката Елеонора или, пак, не се исти сите мачки? Или, дали треба да си изведувач за да си на сцената или преку колективно исцртаната сцена можат да се развијат различни изведбени улоги на неа?)

Сите со своите посебности дејствуваат заемно на сцената, надолнувајќи се како авторки од кои едната е актерка, други две работат со текст, а другите две со сценски и визуелни материјали.

Во процесот тие ги соединуваат своите посебности, па така овде не се истакнати „карактеристиките“ на поединецот, туку тие се вплетени и се надолнуваат и процесот е содржан во соработката преку која се прошируваат знаењата и улогите и се воспоставуваат нови, преку колективна распределба на сцената и надвор од неа.

И третата перспектива е поврзана со проблемското прашање со кое се занимава овој перформанс, кој е дел од текстот како и сите други вплетени референции, а тоа е трансформацијата. Во неа конвергираме или се преместуваме, постануваме нешто друго непознато или незнаено. И таа, трансформацијата, никогаш не е пријатна, колку и да е посакувана, таа е секогаш придружена со недоверби, недоразбирања, неприфаќања од другите, со недостаток на поддршка и разбирање за таа потреба, за истапување од позицијата во која се наоѓаме. И затоа таа секогаш е тешка, мачна и проткаена со непријатности и да е посакувана. Оваа претстава зборува за трансформации, кои се родови, професионални, сценски, социјални, продукциски, соработнички, лични, сексуални, феминистички и други, за кои тешко се зборува на сцената на нашата изведбена уметност. Па, така, оваа претстава, содржана во овие три дијалогски линии, со мене зборува за наброените трансформации, а и за храброста на овој колектив да минува низ нив изведувајќи, работејќи и проблематизирајќи.

**Биљана Тануровска
Ќулавковски, културна
работничка, кураторка и
истражувачка**

Оваа претстава зборува за трансформации, кои се родови, професионални, сценски, социјални, продукциски, соработнички, лични, сексуални, феминистички и други, за кои тешко се зборува на сцената на нашата изведбена уметност.

„Мачката Елеонора“ е исклучителна можност на сцената, како дел од заеднички перформанс, да се видат жени кои се по сè, освен по едно различни. Тие се различни во изразот, различно изгледаат, имаат различни професии, различни определби, но во едно се исти... сите минуваат низ трансформација и го отфрлаат она што им е познато. И не само тие. Целиот простор во кој се случува перформансот – светлата, проекциите, реквизитите што ги користат, сценскиот простор – во кој постојано се преклопуваат дејствата и времињата – сè ова е поинакво од она што обично го гледаме. Светлото не ги крие, туку ги потенцира разликите во нивниот физички изглед.

Реквизитите не се само предмети што треба да ги исполнат нивните раце туку и драматуршки врски; проекциите го обземаат просторот, наместо да целат кон чистина и прецизност на сликата.

Едвај чекам да видам кон каде ќе се развива допрва.

Симона Спировска, актерка

Изборот една монодрама да се постави со мноштво коавторски гласови и одбрани цитати за дискурзивна поддршка е повеќеслоен. Перформансот тргнува од интересот за телесна трансформација, но со воведување на Пресијадо (чиј текст случајно, но сосема соодветно е насловен „Дали чудовиштето може да зборува?“), перформансот го проширува својот интерес за да ја вклучи и идентитетската трансформација. Елеонора не е само мачка во својата телесност туку и нов идентитет во создавање што го откриваме преку внатрешниот монолог, начинот на кој размислува за себе и за својата позиција во психоаналитичките сесии, за својата мајка, за нејзината работа и нејзиниот сегашен светоглед. Пресијадо пишува за телото во транзиција како мистериозно и егзотично место што колонизаторот (психоанализата) се обидува да го освои; егзотична дивина што треба да се скроти или пејзаж што треба да се врами во веќе предодредени граници. Коавторките посочуваат дека и „мултиплицирањето гласови и тела во перформансот може да се толкува од квир аспект“. Оттука и одлуката извадоците од текстот

на Пресијато да се отстапат за читање и изведување од страна на публиката.

Впрочем, целата монодрама може да се протолкува како приказна за квир трансформација. Елеонора се трансформира во мачка како радикалност со која терапевтот не може да се носи. Приказната се фокусира на идентитет што бара излез надвор од научните и моралните категории. Но, навистина, зошто токму мачка? Вилдбрух во монодрамата не доаѓа до заклучок. Едноставно, тој излегува од приказната без одговор на ова прашање и со повик до Елеонора да го контактира по потреба (Елеонора, секако, веќе никогаш не го контактира). Во тоа се одразува неможноста на Вилдбрух да се носи со една ваква непозната радикалност, од аспектот дека трансформацијата на Елеонора не може да ја патологизира и да ја прогласи за неприродна, бидејќи рамките во кои тој е научен да работи, со пасивни објекти за набљудување, тука едноставно не функционираат.

Тоа што најмногу ме интересираше при анализата на овој перформанс и монодрамата како негова основа е истражувањето на постојниот епистемолошки апарат и потенцијалот јазикот да го продуцира патологизирањето на различноста како „ненормална“ и „неприродна“, само затоа што таа не влегува во хетеропатријархалната, бинарна и репродуктивна логика.

Јазикот истовремено има потенцијал да го создаде и отпорот кон ова патологизирање. Во еден момент дознаваме што мисли Елеонора за „моќта на јазикот што создава слики или ја гради стварноста“, за што Вилдбрух скептично смета дека е само интересен филозофски начин на размислување. Елеонора за него е само уште еден психоаналитички објект, но за нас, публиката,

таа е субјект кој го следиме и го разбираме во својата трансформација. Во перформансот, нејзините идентитети ги доживуваме на три различни нивоа: првиот е гестикулативен, кој во голем дел е изграден преку физички импровизации; вториот е психолошки, кој преку внатрешниот монолог прецизно го води разговорот со терапевтот; и третиот е видеоисповед на идентитетот на Елеонора пред процесот на трансформација. Две од изведувачките наизменично го конструираат гласот на Вилдбрух како далечно ехо на режимот од кој Елеонора пробува да најде излез. Елеонора наоѓа и буквален излез кон крајот на драмата кога ја следиме како се шмугнува (и не зема со себе) низ вратичката за мачки, што од собата води во градината.

На ова јас би додал дека ако иднината значи замислување феминистички утопии, конструкции на идентитети преку валкање во градина полна со диви цвеќиња и клопчиња волница, тркалање низ месечева светлина и поглед кон облаци што минуваат бргу, тогаш тоа е иднина што вреди да се испроба.

Дарко Алексовски, уметник

Не постои практичен начин да му соопштиш на светот, или барем на твоето непосредно опкружување, дека одлучуваш да престанеш да учествуваш во колективната фарса што ја нарекуваме „нормалното“. Нема начин да ги контролираме реакциите на светот за таквите одлуки, особено не тогаш кога треба да се бориме да се заштитиме од неговите обиди да не контролира нас. Сè уште не сум сретнала личност која не морала да се бори со светот за да живее според сопственото знаење и, водена од своите посакувања, да го задржи правото да биде единствен авторитет за сопствената добросостојба.

Сите што знаеме дека нашите внатрешни светови се почудни и почудесни од она што го гледаме околу себе, знаеме и колку е апсурдно кога ќе си дозволиш

да се трансформираш во својата најослободена и највистинита форма, а светот те гледа со неверување, гнев, а понекогаш и гадење или потсмев.

Но, перформансот „Мачката Елеонора“ и интервенциите што ги направи колективот во оригиналниот текст (за целите на нивниот перформанс) за мене го валидираа изборот да престанам да се занимавам со тие реакции. Нивното инсистирање на неуредноста на трансформацијата го доживеав како дозвола да се потпрам на комичноста што често можам да ја најдам во тој процес, но можеби уште поважно од тоа, достоинствено и самоуверено да останам во непријатноста, неудобноста и трапавоста што ги одбележуваат раните фази на трансформативните процеси. Да престанам да зборувам во множина кога зборувам за себе, а дури и да престанам воопшто да зборувам и едноставно – да бидам. Единствениот бунт кон „нормалното“ да биде моето ослободено, оживеано тело.

Клелија Живковиќ, трансдисциплинарна дизајнерка

Соодветно и функционално избран материјал за потребите на истражувањето, процесот и за ефектот на перформансот. Пред сè, монодрамата „Мачката Елеонора“ преку која многу отворено и дрско се наметнува темата за избрана, своеволна трансформација како одговор на наметнатите и сурови трансформации од страна на животот.

Особено е интересен делот што ги коментира предрасудите за актерските (театарски) трансформации. Како треба да изгледа актерка која игра мачка? Мора ли да биде млада, ситна, еластична, енергична и бескрајно подвижна? Дали трансформацијата би се третирала за неуспешна доколку ги нема овие однапред наметнати атрибути? Сигурно дека не – пред сè има и стари, крупни, трапави и мрзливи мачки. Како горда мајка на 3,

и баба на 16, можам да сведочам од искуство. Но, тоа не е ни важно. Затоа што, да се трансформираш, не значи дека мораш физички да се менуваш. Трансформацијата е внатре – во чувствата, во сетилата, во мислите, во начинот на кој се перципираме себе, другите, светот, во начинот на кој реагираме и дејствуваме, а не во опашката, мустаците и ушите.

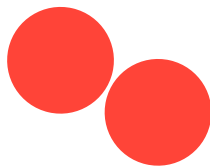
Александра Бошковска, актерка и театролог

Мојата мачка ја доживувам како не секогаш разбудена, а во колективното, дури и несознаена. Изведбата ми разбуричка многу прашања: зошто многу често жената се повлекува од гласно и јавно протестирање, изјаснување и несогласување. Зошто си дозволувам да се стопам со општото мислење, зошто се ставам во рамка на нешто што не е во мое видување.

Зошто дозволувам мојата мачка да биде здушена, истовремено и од себеси и од околината?!

Силината на изведбата ми даде чувство на охрабрување и будење на мојата Елеонора. Елеонора сега може повеќе да гребе и да вика на цел глас за еднаквост, борба и поголема храброст.

Македонка Илиевска, актерка

РЕФЛЕКСИИ НА ПОДДРЖУВАЧКИТЕ ВО КРЕАТИВНИОТ ПРОЦЕС

Рефлексии на поддржувачките во креативниот процес

Градината повикуваше на игра.

Мечтаевме да се најдеме една со друга, да се најдеме една во друга.

Кога тргнувавме кон градината другарката Анџела рече – Заедништвата се местата каде што наоѓаме резерви на надеж и оптимизам.*

Се плашевме дека бараме нешто што не постои. Посакувавме барањето да го создаде.

Дланките ни беа отворени. Срцата полни.

Не знаевме дека ќе се вљубиме на прв поглед. Ништо не знаевме, ни беше првпат.

**Внимававме само кога паѓаме,
да си паѓаме во прегратка.
Некогаш сепак болеше.
Заздравувавме заедно.**

Кога најпосле во далечината ги видовме *топчиња од мачешки влакна што се тркалаа низ страците трева*, другарката Анџела рече – Заедништвата се местата каде што наоѓаме резерви на надеж и оптимизам.

* "It is in collectivities that we find reservoirs of hope and optimism." Angela Y. Davis, *Freedom is a Constant Struggle*

**Кристина Леловац, актерка,
изведувачка и кураторка**

Јас ги *фатив* на почеток, некаде помеѓу текстот и сцената. Така и работевме, помеѓу разговорот и движењето, на маса, па покрај маса, па на сцена. На три јазици или можеби четири, помеѓу српско-хрватскиот, македонскиот и англискиот. Понудив психодрама што

ни помогна да се снајдеме во релациите што тукушто почнуваа да се воспоставуваат, релациите помеѓу и во нив, помеѓу и во материјалот. Работата со девојките ме потсети на тоа колку е чувствителна секоја соработка, колку внимание бара секој почеток, колку е кршлива креативноста, колку е посебна колективноста.

Јасна Жмак, пистелката, драматург и психодрамска терапевтка

На петти октомври им го испратив првиот мејл за да им закажам средба и да им го најавам распоредот на работа, мејлот го завршив со референција на Октавија Е. Батлер:

We can,

Each of us,

Do the impossible

As Long as we can convince ourselves

That it has been done before.*

Минута по испраќање ми изгледа претенциозно и се прашувам зошто воопшто имав потреба токму од таа реченица. Сега, по два месеца поминати заедно, знам дека прво требаше да се убедиме во постоењето на колективноста за да го направиме невозможното. Колективи на сцената ни се случуваат многу ретко точно поради условите што нè опкружуваат, оние што побрзо би нè разделиле, расцепкале, би нè оставиле да бидеме сами. Исто како мачката Елеонора која сакаше да избега од истите и со тоа да им пркоси на нормите и стандардите, па така таа да ги остави нив сами. Да се прифати работа во заедништво, пак, бара една различна близина, проксимитет што на крајот нè научи како да се вљубиме во глината под нашите прсти наместо во готовиот производ. Да се наклониме кон задоволството во поминатите часови истражување на тоа како да се постави уметничката работа да работи (How to put the artistic work at work?).

* „Ние можеме, секоја од нас, да го направиме невозможното сè додека можеме да се убедиме себеси дека тоа веќе било направено.“ Octavia E. Butler, Parable of the Talents

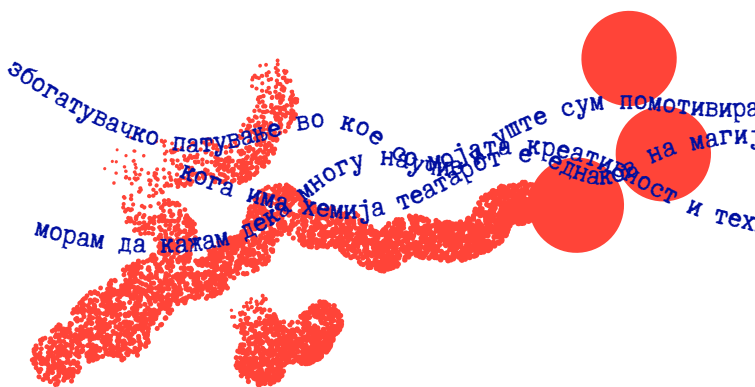
Викторија Илиоска, кореографка и изведувачка

Седум дена по премиерата, поминавме неколку дена рефлектирајќи за нивните индивидуални доживувања на заедничкиот креативен процес. Дискутиравме за прашањата на колективноста и/или соработката, ги согледувавме развиените методологии на работа, трагавме по вредностите што се беа издвоиле во процесот и во самиот перформанс, како и за тоа како, низ процес на пишување, за да се отвори публиката и сето она што стои зад перформансот и мечтаевме за настанувањето на оваа публикација.

Прашањата што ми останаа во сеќавање, ги содржат овие зборови: различности, грижа, преговарање, работа, инспирација, замор, учење, трансформација.

Кога ќе ги допрете кориците на оваа публикација под прстите ќе почувствувате меко и нежно крзно.

Ана Дубљевиќ, изведувачка и авторка во полето на танцот, кореографијата и перформансот

ИСКУСТВА НА СОРАБОТНИЧКИТЕ/ ЦИТЕ

Искуства на соработничките/ците

Многу често размислувам за продукциските модели што можат да функционираат за независната театарска продукција во Македонија. Во мојата практика не се придржувам до строго дефинирани правила, дозволувајќи си себеси да експериментирам и да го трансформирам и приспособувам начинот на кој работам. Во таа моја замислена продукциска лабораторија „Мачката Елеонора“ беше како откривањето на радиум, отворајќи ми нови перспективи за автентичноста на современата театарска креација. Изведувачот е во секој од нас! Иако повеќето членки на авторската екипа немаат театарско искуство, нивната искреност и посветеност радиоактивно се прошири врз сите вклучени во процесот, креирајќи јадро на театарска труппа која безрезервно соработува заедно. А тоа е продукциски модел за кој нема конкретна равенка, но кога има хемија театарот е еднаков на магија!

Петар Антевски, продуцент

Работата на „Мачката Елеонора“ е дефинитивно едно од искуствата што секогаш ќе ги паметам. Не само затоа што беше реализирана од женска екипа туку и поради уметноста на видеоартистката Вероника, која направи уметничка инсталација со еден обичен проектор и неколку плексиглас плочки. Иако во процесот се вклучив при крајот, морам да кажам дека многу научив и уште сум помотивирана да експериментирам и да учам повеќе за можностите што се нудат со креирање видеа и различните простори и начини на кои можат да се постават тие. Навистина ми беше драго за соработката и се надевам дека повторно ќе имам можност да соработувам со овие прекрасни луѓе.

Леа Димитрова, монтажерка

На почетокот не знаев што точно треба да се прави/направи за перформансов, предизвикот беше голем, имаше голема неизвесност сè до одреден период кога перформансот веќе доби карактер. Техничкиот дел беше многу променлив, благодарение на сите инволвирани во проекто, промената беше во позитивен правец. Дефинитивно, ова е позитивно искуство, во кое имаше многу поучност, ново искуство и светоглед и благодарен сум за можноста да бидам дел од тимот.

Горан Москов, дизајнер на звук

Соработката со девојките беше збогатувачко патување во кое со мојата креативност и техничка вештина придонесов за визуелното раскажување на нивната приказната што стана наша, заедничка.

Заедно, создадовме незаборавни искуства и за публиката, а нашата синергија се протегна надвор од визуелното царство, придонесувајќи за пошироката мисија за промовирање на феминистички вредности и поттикнување на значајни разговори преку извонредни уметнички искуства.

Џејда Ибрахими, сценографка

Епа, за да биде креативна екипата треба, пред сè, да воспостави заемен однос помеѓу членовите, за да можат да се чувствуваат отворено. Во нивниот процес се појавив во 5 до 12, но атмосферата веќе беше изградена и се чувствуваше полетот на креативноста, која граничеше со напнатоста што доаѓа од датумот за премиера и желбата да сето биде како што треба, а така и бидна.

Александар Јовановски, театарски режисер

ЗА ПЛАТФОРМАТА „ИСПРОБУВАЊЕ ФЕМИНИСТИЧКИ ИДНИНИ“

За платформата „Испробување феминистички иднини“

Со цел преку поддршка на кривката независна сцена да придонесе кон афирмација, феминистичка едукација и развој на локалната продукција во полето на современите изведувачки уметности, во 2021 година, „Тиийит! Инк.“ ја формира **Платформата за изведувачки уметности „Испробување феминистички иднини“**, во рамките на која, низ процес темелен на солидарност, поддршка, заедничко учење и соработка, беа создадени авторските феминистички перформанси „Срам“ на актерката Ангела Стојановска и „Јовано, Јованке“ на танчарката и кореографка Јована Зајкова.

Развојот, низ систем на постојана и сеопфатна поддршка на колективниот креативен процес и продукцијата, на перформансот „Мачката Елеонора“ беше дел од програмата на Платформата во 2023 година, насловена „Испробување феминистички иднини 2.0“.

Програмата се реализираше во соработка со програмата „Културенинг“ на „Локомотива – Центарот за нови иницијативи за уметност и култура“ и Меѓународниот театарски фестивал МОТ и имаше цел да го поттикне колективното авторство во полето на современите изведувачки уметности и

**да ги афирмира здружувањата
и заедништвата како начин,
единствен во актуелниот
контекст, за преживување –
одржување и развој на локалната
независна културна сцена.**

„Тииииит! Инк.“ е непрофитна организација за промоција на женската активност што

верува во родово еднакво општество во кое феминистичките вредности се придобивка,

а жените и маргинализираните заедници го креираат општествениот, политичкиот и културниот живот. „Тииииит! Инк.“ ги преиспитува и деконструира патријархалните вредности, примарно дејствувајќи во културата кон создавање и активно одржување на отворен простор за изразување и дејствување на жените и маргинализираните заедници како носители на критичкото промислување на општествениот контекст.

кон
текст, за преживување
феминистички
сценариј
на
окалната независност
во актуелниот
контекст
и
големе и
на
штвата како
на
и
аедни штвата
и
верува во родово
еднакво општество
во кое феминистичките
вредности
кон
текст за преживување
и
штвата како начин,
одржувањата
да ги афирмира

Издавач:

Здружение за промоција на женската активност
Тиииит! Инк. – Скопје
Платформа за изведувачки уметности
ИСПРОБУВАЊЕ ФЕМИНИСТИЧКИ ИДНИНИ

Кураторка:

Кристина Леловац

Стручна соработничка:

Викторија Илиоска

Ко-авторки и ко-уреднички на публикацијата:

Моника Ангелевска, Грација Атанасовска, Јасмина Василева,
Вероника Камчевска и Катерина Шекутковска

**Поддршка во развој на концепт
и содржини на публикацијата:**

Ана Дубљевиќ

Лектура:

Дејан Василевски

Дизајн:

Ема Велковска

Печати:

Датапонс - Скопје

Прво издание

Тираж: 100

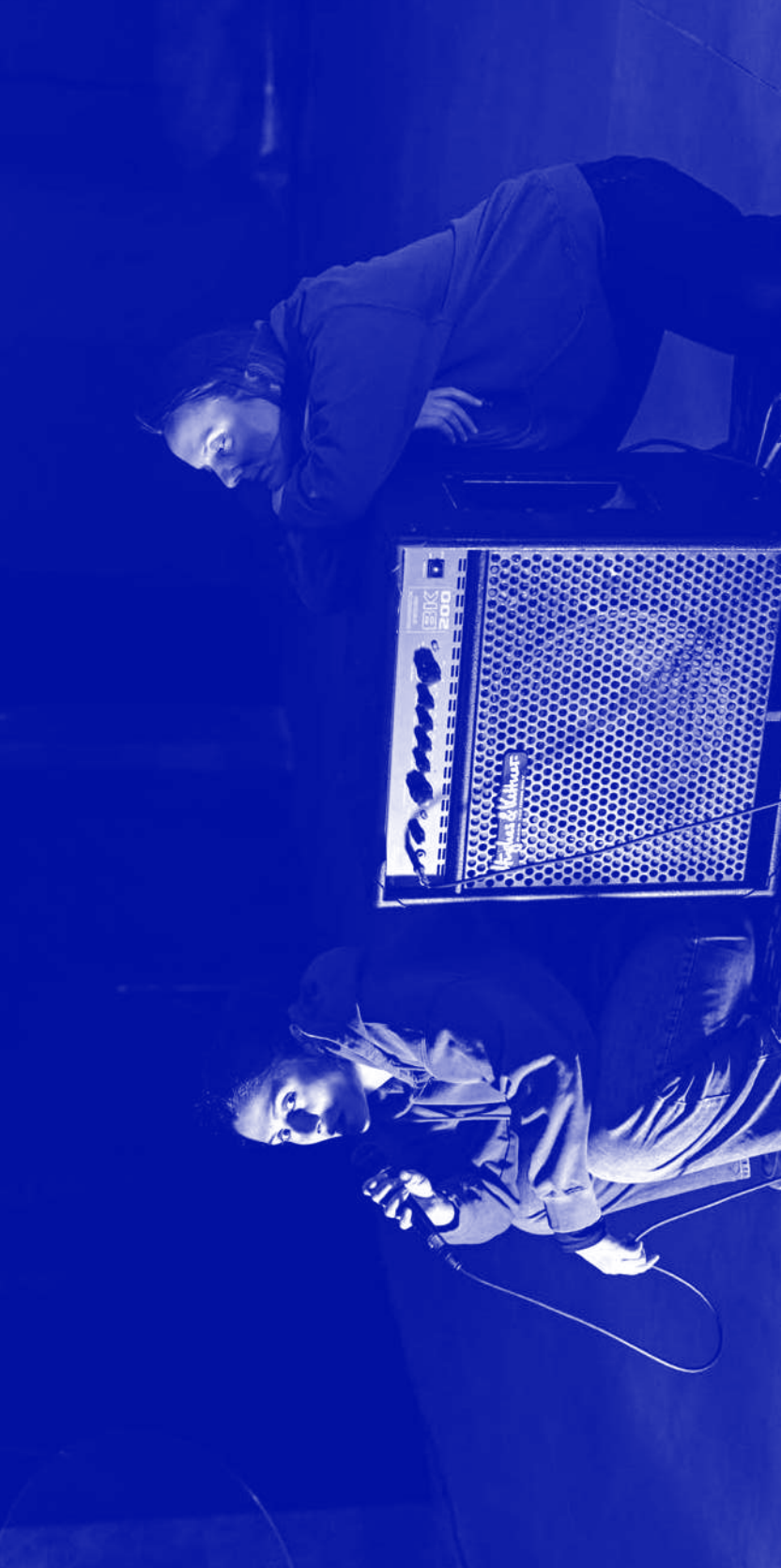
Скопје, 2024

Оваа публикација е делумно финансирана од Шведска и Kvinna till Kvinna.
Шведска и Kvinna till Kvinna не нужно се согласуваат со изнесените мислења.
Само авторите се одговорни за содржината.

за тебе?

за тебе?

за тебе?

за тебе? за тебе? за тебе?

лица

лица на улица

лица

лица на улица

лица

лица

лица

лица

лица

лица

лица

лица

лица

